

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TEMIȘOARA, I, Piața Brătianu No. 2.
 Telefon: 28-10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1933
 Trib. Timișoara
 Redactor resp. **D. VÁRNAY ELEMÉR**

A négy mese-ország

Tizenkilenc éves voltam, amikor megismer-
 tettem Ibsen Henrikkel. Nórát, ezt a különös és
 oly szindarabot olvastam először, utána a Vad-
 cását, majd belemélyedtem a Peer Gyntbe, a
 mess építőmesterbe, a Kisértektebe, végül el-
 astam Ibsen összegyűjtött munkáinak min-
 csodálattal tekintettem erre a tőlünk oly tá-
 levő világra, ahol a nagy zseni élt. Később
 Strindberg vált barátomná, majd Björnsterne
 Björnson, Lagerlöf Zelma, Knut Hamsun és
 Grandes György, a nagy dán esztéta. Rajongtam
 legért, akinek titokzatos muzsikája még ma is
 bennem és Sibeliusért, akinek hallatlanul fi-
 valcero ismeretlen szépségek felé repítettek.

Ugy képezem el ezeket a skandináv orszá-
 gokat, hogy ezeknek nincsenek problémáik, ott
 állatlanul magas fokon áll irodalom, művészet,
 domány, sport és közigazdaság. Titokban vá-
 gyódtam ott élni, látni a fjordokat, magamba
 szívni a nagy rétek és mezők illatát, találkozni
 a hegyekkel, kergetni rénszarvasokat és meg-
 tanulni a svéd, norvég, dán és finn városok
 csodáit, embereik lelki tisztaságát. Vala-
 hogy úgy tűnt előttem Észak, mint valami me-
 világ, ahol minden jó és szép, ahol nincsenek
 peai tüntetések, sztrájkok, éhségfelvonulások
 s sehogyan sem akartam elhinni, hogy Erang-
 a svéd szociális miniszterelnök jóbarát-
 ságban él az öreg Gusztáv királlyal, akit külön-
 en a világ inkább ismer teniszjátékosnak, mint
 ralkodónak. Arról is olvastam, hogy Keresztély
 án király maga vásárol a halcsarnokban halat
 s keményen alkuszik a kofával, mert drágának
 alálja a fehérhúsu heringet.

És most a világsajtó tele van Észak gond-
 aival. Már nem arról cikkeznek a nagy lapok,
 hogy a zseniális Oliveocrone professzor milyen
 biztonsággal végez agyműtéteket és hogy a svéd
 Akadémia kiket méltat idén a Nobel-díjra, ha-
 nem, hogy hány hadosztályt mozgósíthat Svéd-
 ország. És a helsinki olimpiász, a sportvilág-
 nak ez a nagy eseménye sem téma már. A kitűnő
 finn atléták nem a hosszú és rövid távfutásra
 készülődnek, mint ahogy a norvégok sem a sí
 és bob tréningben élnek ki magukat, hanem a
 gépfegyver alkatrészeit tanulják és sportpályák
 helyett lövészárkokat építenek. Dánia, ahol a
 szövetségi gondolat olyan tökélyre emelkedett,
 szintén nem a szociális problémák tökéletes
 megoldására törekszik, hanem nagy összegeket
 szavaz meg hadügyi kiadásokra, mert szintén
 fél. Ezek az északi országok, amelyek évszázá-
 dok óta nem háboruskodtak, mert nem kellett
 háboruszkodniok, most ijedten, nyugtalanul igye-
 keznek behozni a békeévek mulasztásait, mivel
 az európai örület hulláma már nyaldosni kezdi
 az ő határaikat is.

Nem lehet meghatottság nélkül gondolni a
 stockholmi király-konferenciára. Gusztáv király,
 Keresztély király és Haakon király nem olyan ki-
 rályok, mint amilyenek mi itt délen ismerünk.
 Nem járnak díszes uniformisban, nem jelen-
 nek meg csapatzenélken, nem adnak harcias
 nyilatkozatokat. Csendes, békés öregurak, akik-
 nek minden ténykedésük abban áll, hogy frakk-
 ban elmennek valamilyen ipari, kereskedelmi,
 tudományos vagy művészeti összejövetelre, ahol
 elmondanak egy rövidke beszédet és ennek befe-
 jeztével maguk is egyszerű vendéggé válnak.
 Területi integrálás, határok sérthetlensége, ri-
 sebségi kérdés, gazdasági önállóság, élettér,
 nemzeti önérzet, revans — ezek mind ismeretlen
 az fogalmak Északon. A négy meseországban az
 emberek gondatlanul, helyesebben, nyugodtan
 élnek. Egyik ország sem akarja elfoglalni a má-
 sikat, például Svédországnak sohasem jutott
 eszébe kiterjeszteni a svéd impériumot Finnor-

szágra, mert ott svéd kisebbségek élnek, viszont
 az sem okoz fejtörést senkinek, hogy svédek és
 norvégok annyira elkeverődtek egymás országai-
 ban, hogy nehéz lenne fajok vagy nemzetiségek
 szerint elkülöníteni őket.

Hirtelenében eszembe jut még néhány jel-
 lemző dolog, amit az elmúlt évek folyamán az
 északi államokról olvastam. Például: Dániában
 nincsen analfabéta. Svédországban minden má-
 sodik embernek van telefonja és a telefon telje-
 sen díjtalan. Norvégiában nagy hidegek idején
 az állam saját közegéi által eteti az erdők vad-
 jait, nehogy elpusztuljanak. Egy Finnországban
 járt újságíró beszámol arról, hogy pénzzel telt
 tárcáját elveszítette az uccán. Még aznap éjjel
 ismeretlen ember leadta a szálloda portásánál a
 tárcát, ahol az újságíró lakott és meg sem ne-
 vezte magát. A svéd egyetemeken tanuló ifjak-
 nak az állam előlegezi a tanulmányi költségeket,
 még csak váltót vagy adólevelet sem vesz a
 diáktól, mert becsületbeli kötelesség visszafizet-
 ni a kölcsönt, hogy más szegénysorsú ifjak is be-
 iratkozhasanak a főiskolára. És a kész ügyvé-
 dek, orvosok, mérnökök, tanárok, első jövedel-
 mükből törlesztik az államtól kapott pénzt. Val-
 lási problémák Északon nincsenek. Mindenki
 olyan nyelven és olyan rítus szerint imádja Isten-
 t, ahogy akarja. Kormány, hatóság ilyesmi-
 be nem szól bele. Ott a kormányoknak az a gond-
 juk, hogy a munkások tiszta, világos, napos,
 fürdőszobás lakásokban lakjanak és minden csalá-
 ládnak legyen rádiója. Dániában a falusi gazdák
 nem viszik be személyesen a vaját, tojást és tej-
 tet a városba, hanem az országot egy megjelölt
 nontján leteszik és nyugodtan hazamennek. Kü-
 lön vállalkozó szedi össze a termékeket és fu-
 varozza be teherautóján a városba és minden
 hónap elején elszámol. Soha meg nem történt,
 hogy a gazdátlanul hagyott áruból valami is el-
 tűnt volna. Északon a tisztesség, becsület, biza-
 lom és kölcsönös jóindulat nem frázis, hanem

komoly reális valóság. Olyan valóság, amire
 egész államrendszerek épülnek fel.

Persze, ezek a kis országok évtizedek és év-
 századok folyamán nem építettek nagy tengeri
 flottát, meg repülőgépparkot és nem fejlesztet-
 tek erős hadsereget. Minek? Egyik sem akarja
 megtámadni a másikat, egyik ország sem tekinti
 a másik országot életlétérnek, hogy azután kato-
 náival végiggázoljon rajta, városait felgyújtja
 és birtokba vegye. Van svéd hadsereg, meg nor-
 vég, finn és dán hadsereg is, de ezeknek nem az
 a rendeltetésük, hogy hódítsanak és háborúzza-
 nak. Az elmúlt világháborúban a svéd ezredesek
 elmentek Szibériába tanulmányozni a hadifog-
 lyok életét, munkálkodtak a Vörös Kereszt kü-
 löntményeiben, a háboru után pedig nemzetköz-
 zi bizottságokban elnököltek, vagy sportverse-
 nyekben vettek részt, esetleg utaztak távoli vi-
 lágrészekbe kulturált és civilizációt vinni oda.

És most a négy meseország komoly gond-
 dokkal küzd. A civil-királyoknak egyenruhába
 kellett bujniok s Stockholmban, Észak Velencéjé-
 ben tanácskozássra ültek össze, hogy megvédjék
 függetlenségüket, mert az évszázados, szinte le-
 gendás függetlenség veszélyben forog. Géppus-
 kák, tankok, repülőgépek és páncélos cirkáló-
 k fenyegetik az európai műveltség, biztonság, tisz-
 tás és tisztesség földjét. Veszély fenyegeti
 Oliveocrone műtőosztalát, Ibsen végtelen norvég
 mezőit, Knut Hamsun csodálatos erdőit, a nagy-
 tekintélyű upsalai egyetemet, Nobel Alfréd alapí-
 tását, Lagerlöf Zelma kis tuszkulánumát, ahol
 gyönyörű Krisztus-legendáit írta, a Grieg-muzeu-
 mot, meg a komor Strindberg szülőföldjét.

Nem kár belesodorni a háborúba ezt a négy
 országot, amely műveltségben, tudásban és fej-
 lődésben annyira fölénk emelkedett. Nem jobb
 lenne meghagyni Európá elevelen lelkiismeretének
 hogy nagy elvadultságunkban legyen előttünk
 legalább példa, hogyan kell élnünk, hogyan te-
 hetjük megint az embert emberré? Maradjon
 meg Skandinávia nekünk elérhetetlen Operenciá-
 nak. Legyen a vén Földnek olyan zuga is, ahol
 nem léghárító ágyuk, hanem csillagvizsgálók
 felfelé meredő csöve köszönti a felkelő Napot...
 K. S.

Elsimul a japán-amerikai viszály

Japán továbbra is megmarad nemzeti és kommunista-ellenes politikája mellett

Tokióból jelentik: (Rador.) A Domei ügy-
 nökség hivatalos jelentése a következőket tar-
 talmazza:

Nomura admirális külügyminiszter alkalmat
 keres arra, hogy Japán viszonyát rendezze a
 külföldi hatalmakkal, különösen pedig Angliával,
 Franciaországgal és az Egyesült Államokkal,
 fenntartva magának azt az elvitathatatlan jogot,
 hogy nem enged harmadik hatalmat beleavatkozni
 a távolkeleti ügyekbe, azonban a harmadik
 hatalmak jogait teljes mértékben tiszteletben
 tartja.

Az Asahi című lap azt hiszi, hogy Japán
 kommunistaellenes politikája, amely Németor-
 szággal és Olaszországgal való viszonyát rendez-
 té, továbbra is olyan barátságos marad, mint ed-
 dig volt. Ami pedig Szovjetországot illeti,
 lehetne találni olyan megoldást, amely barátsá-
 gosan tisztázza a határsúlyosodásokból származó
 nézeteltéréseket, feltéve, hogy a Szovjet bolsevi-
 zálási politikájáról lemond. Japán nemzeti és
 kommunistaellenes politikájában semmiféle vál-
 tozás nem állott be. Németországgal és Olaszor-
 szággal való baráti viszonya is a kommunistael-
 lenes paktumon épült fel és az időközli változá-
 sok semmiben sem érintették ezt a szerződést.

Washingtonból jelentik: (Dunaposta.)
 Namura japán külügyminiszter nyilatkozatával
 kapcsolatban tegnap megbeszéléseket folytattak.

Hivatalos jelentés szerint Grew tokiói amerikai
 nagykövet nyilatkozatának célja az volt, hogy
 nyíltan megmagyarázza, miért áll az amerikai
 közvélemény Kína mellett. Az Egyesült Álla-
 moknak mindamellett nem célja elmergesíteni a
 japán — amerikai kapcsolatokat, sőt ame-
 rikai felfogás szerint az európai háború éppen
 alkalmat nyújt a Tokio és Washington közötti
 viszony megjavítására, ez azonban csak akkor
 következhet be, ha Washington biztosítékot
 kap, hogy a távolkeleti új rend nem jelenti a
 nyitott kapuk elvének teljes megszüntetését,
 sem pedig a nagyhatalmak érdekeinek figyelmen
 kívül hagyását.

Moszkvából jelentik: A Pravda satírikus
 hangon cáfolja azokat a külföldi híreket, ame-
 lyek szerint a szovjet kormány azt a követelé-
 sét támasztotta volna Csang-Kai-Sek kormányá-
 val szemben, hogy szovjet csapatok szállhassák
 meg Északkina bizonyos területeit és hogy vezet-
 sük be Kínában a szovjet kormányzatot. (Radio-
 press.)

Tokióból jelentik: (Dunaposta.) A Domei
 ügynökség jelentése szerint Halifax angol kül-
 ügyminiszter a háború kitörése után közölte a
 kínai nagykövettel, hogy Anglia a változott hely-
 zetre való tekintettel sem közvetve, sem közvet-
 lenül még erkölcsileg sem nyújthat támogatást
 Kínának.

November 1-én kezdődik az idegenek felülvizsgálása

A szükséges okmányokat legkésőbb október 31-ig kell benyújtani

A Romániában tartozkodó idegen állampolgárok szokásos évi ellenőrzésével kapcsolatban a belügyminisztérium a következő rendeletet bocsátotta ki:

Az országban levő idegen állampolgárok helyzetének felülvizsgálása november elsején kezdődik. Jelentkezni kötelesek:

1. Mindazon idegen állampolgárok, akiknek tartózkodási engedélye 1939. december 31-én lejár.

2. Mindazon idegen állampolgárok, akik az 1938-4072-es számú rendelettel rendelkező alá esnek, illetve azok a személyek, akik az állampolgárság felülvizsgálása alkalmával román állampolgárságukat elvesztették, valamint azok, akik nem tudják igazolni román állampolgárságukat és valamelyik ország utazási igazolványával sem rendelkeznek.

1. pontban felsoroltak, akár alkalmazottak, akár munkaadók, vagy bármilyen más formában üznek itt mesterséget, vagy esetleg más körülmények készítik az itt tartózkodásra, az alábbi okmányokat kötelesek felülvizsgálat céljából bemutatni:

Az önálló idegen állampolgárok (munkaadók) kérvényüket maguk készítik el és ahhoz a következő okmányokat csatolják: A foglalkozás üzéséről szóló engedély, tartózkodási engedély, útlevele, a kereskedelmi, vagy ipari adónak az 1939. év júliusi negyedének kifizetéséről szóló bizonylat, végül bizonyítvány arról, hogy a vállalat a Kereskedelmi és Iparkamaránál be van jegyezve, feltéve, ha ez nincs az iparüzési engedélyben feltüntetve. Az idegen állampolgársággal bíró önálló iparosok a fentiekben kívül még a mesterkönyvet is tartoznak mellékelni, vagy a munkakamárának egy bizonyítványát, amelyben igazolják, hogy milyen elintéztést nyert az illetőnek a képesítési könyv kibocsátása, vagy becsérelése iránt beadott kérelme.

Ajak más személyek, vagy vállalatok alkalmazásában állanak, kérvényüket nem maguk, hanem főnökük készíti el. Itt a következő okmányok bemutatása szükséges: A foglalkozás üzéséről szóló engedély, tartózkodási engedély, útlevele, az adóknak a júliusi negyede történt kifizetéséről szóló bizonylat, valamint az 1938. március 29-iki 1350. számú rendelettel megállapított illeték kifizetését igazoló szelvény. Az illetékes ellenőrző bizottság egyes esetekben még az alábbi okmányokat követelheti: Inasoktól a munkügyi minisztérium különleges engedélyét. Munkásoktól és mesterektől a képesítési könyvcsekét, vagy a munkakamara igazolványát, amely arról tanuskodik, hogy milyen elintéztést nyert az illetőnek a képesítési könyv kibocsátása, vagy becsérelése iránt beadott kérelme.

A munkaadó valamennyi idegen állampolgárú alkalmazottja iratait egyszerre köteles bemutatni.

Azok az idegen alattvalók, akik a most kezdődő ellenőrzés alkalmával állás nélkül vannak, kérvényüket saját maguk készítik el és ahhoz a következő okmányokat mellékelik: Munkakönyv, tartózkodási engedély, útlevele, a szakmunkásságot bizonyító irás, az 1939. júliusi negyede esedékes adó kiegyenlítését igazoló bizonylat. A képesített munkások, vagy mesterek még benyújtják képesítési igazolványukat, vagy a munkakamárának bizonyítványát arról, hogy a képesítési könyv kibocsátása, vagy becsérelése iránt beadott kérelmen milyen elintéztést nyert.

Mindazok az itt élő idegen állampolgárok, akik a fentebb elsorolt kategóriák egyikébe sem tartoznak, ugyancsak maguk készítik el kérvényüket, amelyet az alábbi okmányok kíséretében nyújtanak be: Tartózkodási engedély, útlevele, az 1939. júliusi negyed adójának kifizetéséről szóló bizonyítvány, a csendőrség, vagy a szolgabíró részéről kibocsátott azon igazolvány, hogy mióta tartózkodnak az országban, annak igazolása, hogy miből élnek s végül a rendőr-, vagy közigazgatási hatóság által kiadott igazolvány, hogy az illető nem új semmilyen foglalkozást. Ezek a kérvényben feltüntetett lakhelyüket, foglalkozásukat és az okot, amely az országban való tartózkodásra készíteti őket.

A 2. pontban felsorolt idegen állampolgárok, vagyis azok, akik az 1938-4072-es számú rendelettel rendeltetve rendelkezési alá esnek, a fentebb kategóriákban elsorolt iratokon kívül kérvényükhöz még tartoznak csatolni egy bizonyítványt arról, hogy mióta élnek az országban és esetleg azt is igazolhatják, hogy román nőt vet-

tek feleségül. Ebben az esetben a született gyermekek anyakönyvi kivonata is csatolandó, végül pedig azt is igazolhatják, hogy a román hadseregben tényleges szolgálatot végeztek.

Ebben az esztendőben kivételesen csak a 4072-es rendeletben előírt illeték leróvása kötelező. Az összeg a Banca Nationalăn fizetendő be a belügyminisztérium „Fond constructii” nevű alapja javára, míg a befizetést igazoló nyugtát a kérvényhez kell csatolni. Azok a külföldi állampolgárok, akik román nőt vettek feleségül, a már elsorolt okmányokon kívül az anyakönyvi hivatal azon igazolását is kötelesek mel-

lékelni, amely bizonyítja, hogy a házasság nem bontották fel. Ennek az igazolványnak hátán a rendőr-, vagy csendőrhatalom kell benyújtani, hogy a házastársak nem laktak külön. A lengyel, magyar, német és volt osztrák állampolgárok minden okmányokon kívül még egy vallást igazoló bizonyítványt is tartoznak nyújtani.

A kérvények és akták azonnal, de legkésőbb 1939. október 31-ig benyújtandók. A városban lakó idegen állampolgárok kérvényüket a rendőrségen, míg a falvakban lakó a szolgabírórságon adják be. Ez alkalmával kérvények és a hozzájuk csatolt okmányok lenében a hatóság 1939. december 31-ig érvényes bírói elismerényt szolgáltat ki. Ez az elismervény feljogosít az itt tartózkodásra, mindaddig, amíg az ellenőrzés tart és amíg az okmányokat vissza nem adják. Az okmányok kizárólagos csakis az engedélyezett időre érvényesítve bemutatása után történik meg. Az okmányokkal hiányosan felszerelt kérvények visszautasítják.

Szlovákia változatlan hűségge viseltetik Németország iránt

Párisból jelentik: A francia fővárosban megalakult lengyel kormány külügyminisztere, Zalesky az újságíróknak kijelentette, nem igaz, hogy Lengyelország lemondott a Szovjet által birtokba vett területekről. Elmondotta még a külügyminiszter, hogy a lengyel kormány közölte a többi kormányokkal tiltakozását a lengyel területeknek a Szovjet által történt birtoklása miatt. A vasárnap tartott népszavazás eredményét a lengyel kormány nem ismeri el és a lengyel kormány biztos abban, hogy ezt a többi kormány sem fogja elismerni. (Radiopress.)

A Német Távirati Iroda jelenti: Azokkal a hírekkel kapcsolatban, amelyek szerint a lengyelek által annak idején elfoglalt szlovák területeket visszacsatolják, a Hlinka-gárda főparancsnoka a következőket jelentette ki: Hitler kancellár beigazolta a világ előtt ezzel a ténnyel is, hogy valóban

védelmézője az igazságos etnikai elveknek. Szlovákia tudja, hogy

a nyugaton folyó háború az őháborúja is. Szlovákia magatartása sohasem fog megváltozni továbbra is teljes hűséggel viseltetik a Hitler által megállapított új rendhez. (Rador.)

Párisból jelentik: (Rador.) A lengyel nagykövetség a következő tartalmu nyilatkozatot adta ki:

Soha és sehol nem használt a lengyel hadsereg mérgező gázokat tartalmazó ágyulódvédeket vagy bombákat a németek elleni harcai során. Ilyen lövedékeket egyetlen szövetségese sem szállított. Mindazok a nyilatkozatok és közlemények amelyek német részről elhangzottak és megjelentek és amelyek Nagy-Britanniát vádolják az azokkal, hogy Lengyelországba mérgező gázokat tartalmazó bombákat küldött, valótlanok és minden alap nélkülöznek.

Olasz lap figyelmezteti Romániát az angol garancia veszélyére

A Balkánon konszolidálódott a semlegesség politikája

Ankarából jelentik: (Dunaposta.) A török sajtó változatlanul igen élénken foglalkoztatja az ankarai egyezmény. A lapok remélik, hogy Olaszország nem tanúsít ellenséges magatartást a szerződéssel szemben, amely egyetlen állammal szemben irányul. Török politikai körökben kiemelkedő fontosságot tulajdonítanak Olaszország elhatározásának, amely döntő jelentőségű a földközi-tengeri helyzettel kapcsolatban.

Rómából jelentik: A Stefani hírszolgálati iroda jelenti: Török részről megerősítik azt a hírt, amely szerint rövidesen megkezdődik az iraki, iráni és az afganisztáni kormányok megbízottainak tanácskozása, amelyen a török kiküldött is részt vesz. A tanácskozáson a következő két pontot fogják meg tárgyalni:

1. A török-szovjet tárgyalások megszakadásának ügye.

2. Az angol-francia-török kölcsönös segítségnyújtási egyezményből származó helyzet.

Az olasz lapok bizonyosra veszik, hogy a három ország Törökország mellé áll és vele egyező álláspontot foglal el.

A déli olasz sajtó meglepő fordulatot sejt az olasz köröknek az ankarai szerződéssel szemben való magatartásából. Mussolini miniszterelnök lapja, a Popolo d'Italia a következőket írja:

— Olaszország nem gondol arra, hogy elvágja a köteleket, amelyek Németországhoz fűzik.

A lap ezután porhintésnek nevezi a Tempsnek azt a beállítást, mintha ezek a kapcsolatok Németországnak a Szovjettel kötött meg nem támadási szerződése miatt elszakadtak volna. A lap vezércikkben,

figyelmezteti Romániát az angol garancia veszélyére.

Az olasz sajtó ezt a fordulatot Ciano gróf és Mackensen német nagykövét legutóbbi megbeszélésére vezeti vissza.

A Reuter ügynökség jelenti: Nagy-Britannia rövidesen pénzügyi egyezményt köt Törökországgal és 60 millió font sterling hitelt biztosít számára. Anglia a jövőben a kivétel legnagyobb részét is át fogja venni. Ezeket a tárgyalásokat a politikai megbeszélésekkel párhuzamosan folytatják.

Belgrádból jelentik: (Dunaposta.) A Politika című lap az ankarai egyezményről megállapítja, hogy annak nem lesznek nagyobb kihatásai a Balkánra, ahol a semlegesség politikája meglehetősen konszolidálódott, hála a balkáni népek határozott magatartásának. A földközi tengeri Délelejteurópa tovább folytatja eddigi sikeres és hasznos tevékenységét az együttműködés és a semlegesség érdekében.

Istanbulból jelentik: Weygand tábornok elutazása előtt részletesen nyilatkozott az újságíróknak. Kijelentette, hogy amikor elhagyta Ankarát, ahol Wawel angol tábornokkal együtt clyan rokonszenves fogadtatásban részesültek, csak a legnagyobb örömeinek adhatott kifejezést, hogy aláírhatta a hármasszerződést.

Ez a szerződés a józan ész és lojalitás megnyilvánulása.

Kijelentette még, hogy különleges örömet érzett afelett is, hogy a legteljesebb bizalom jegyében találkozhatott a dicső török hadsereg legfőbb tábornokával és többi tisztjeivel.

CAPITOL-ban

kedd-től kezdve

AZ ÉJSZAKA ITÉL

Megható dráma, MAXWELL ANDERSON, „Maria Stuart” nagyjelm szerzője, WINTERSET című színműve után.
BURGESS MEREDITH MARGO EDUARDO CIANELLI

Hitler nagy offenzívára készül Nyugaton

A vezér tanácskozássra hívta össze a nemzeti szocialista párt vezetőit. — Göbbels nyíltan megvádolta Churchillt, hogy angol hajók süllyesztették el az Atheniát

Londonból jelentik: Az Observer című londoni lapban cikk jelent meg, amely szerint Hitler birodalmi vezérnek eltökélt szándéka, hogy a tengeri erőkkel a nyugati irányban is fellépjen.

Anglia ellen folytassa a háborút. A nyugati arcvonalon továbbra is álló marad a harc azért, hogy az angol és francia haderő nagy részét lekötve tartsa. A lap szerint azonban bizonyos, hogy a német hadsereg főparancsnokság a legújabb részletekben összeállította hadműveleti tervét.

Nem valószínű azonban, hogy a németek megkísérlik mostanában az áttörést. A lap szakértője kifejti ezután, hogy az alapvető tervek szerint Németország fő tengeri és léghaderőjével Angliát akarja megtámadni. A német birodalom éjt nappallá téve azon dolgozik, hogy a tengeraltjáró gyártásban felülmulja Angliát. Erre a lap szerint az egyedüli helyes válasz, ha Anglia szerzi meg hamarosan a légi haderő felsőbbbségét. (Radiopress.)

NYUGALOM A SZÁRAZFÖLDÖN, HARCIS TEVEKENYSÉG A TENGEREN.

Párisból jelentik: (Dunaposta). A nagyvezérkari jelentés: Az éjszaka a harctereken elég nyugodtan telt el.

Hitler fontos elhatározások előtt

Lehetséges, hogy Hitler legkésőbb 48 óra belüli háborút üzen Franciaországnak és Angliának. Újra Walch Izzard a Daily Mail amszterdami tudósítója, aki a nemzeti szocialista vezetők berlini tanácskozással küldött tudósítást. Ellentétben azokkal, akik a nyugati harctér eseménytelenségéből arra következtetnek, hogy támadásra nincs kilátás, a Daily Mail azt hiszi, hogy rövidesen nagy offenzíva indul és egyben Anglia ellen is nagyobb arányú támadásba kezdenek.

Az angol-francia-török egyezmény megkötése megszüldött Hitler abbeli elhatározását, hogy tovább folytatja a háborút. (Rador.)

A Daily Express a nemzeti szocialista vezetők összehívásából arra következtetett, hogy Hitler ismerni kívánja a német birodalom elhatározását, mielőtt megkezdene „a valódi háborút”. Valószínű, hogy Hitler tisztában akar lenni a német lakosság véleményével és esetleges kívánságaival is.

Egész Németországban nagy érdeklődés nyilvánul meg Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter kedden tartandó danzigi beszéde iránt. Valószínűleg újból le fogja szögezni a külügyminiszter beszédében, hogy Németország céljait Keleten a Szovjettel teljes egyetértésben immár megvalósították és a nyugati hatalmakkal szemben semmiféle agresszív céljaik nincsenek a németeknek, azonban a birodalom a maga életerében zavartalanul akar dolgozni.

ANGLIÁBAN RÖVIDESEN BEVEZETIK AZ ÉLELMISZERJEGYKET.

A német lapok kijelentik, hogy Angliában november 12-től megkezdik az élelmiszerek adagolását. Eredetileg az volt a terv, hogy erre csak 1940. január elsején kerül a sor, de az élelmiszerekben mutatkozó hiány szükségessé tette ennek előbb való elrendelését. György angol király ezáltal kapcsolatban elrendelte, hogy a királyi kassza kapcsolatban elrendelte, hogy a királyi kassza tételjeinek meg nem művelt részein főzések féléték és veteményeket termeljenek az újvar számára és a felesleget pedig adják kórházaknak.

Az indiai kongresszusi párt utasította a kormányban résztvevő minisztereit, hogy mondjanak le a tárcáikról. Várható egyúttal a mohamedán miniszterek lemondása is.

Berlinből jelentik: (Dunaposta). A Német Távirati Iroda jelenti: A nyugati harctéren csekély tűzrégi és felderítő tevékenységen kívül semmiféle különösebb esemény nem történt.

Londonból jelentik: (Rador.) A tájékoztató minisztérium jelentése szerint öt német repülő, akik résztvettek az angol kereskedelmi hajók megtámadásában, egy halászgőzös vette fel őket. Ezek közül kettő súlyosan sebesült állapotban volt, a másik három pedig egy gumicsónakban találtak meg.

Londonból jelentik: Hétfőn délelőtt Skócia déli és délnyugati partjai mentén és a Firth of Forth öbölben légiriadó volt.

Londonból jelentik: (Dunaposta). A robbanás következtében elsüllyedt Deodata norvég petróleumszállító hajó legénységének 23 tagját egy angol hajó felvette és átadta egy mentőhajónak, amely vasárnap Greath Yarmouthba szállította őket.

Koppenhágából jelenti: (Dunaposta.) Egy német parti órhajó tegnap délután Falsterbo és Moen között aknára futott. A hajó 69 főnyi legénységéből 5 tujaton menekült el, egy dán gőzös partra szállította őket, de közülük egy meghalt. A többiek úszva elérték Moen szigetét.

dán miniszterek lemondása is. A kongresszusi párt eme elhatározását az angol Fehér Könyv váltotta ki, amelyben a kormány megtagadta annak elismerését, hogy a kongresszusi párt egész Indiát képviseli.

Borah és Nye szenátorok állást foglaltak a semlegességi törvény megváltoztatása ellen

Washingtonból jelentik: A semlegességi vitában az érdeklődés egyre csökken, amiből arra következtetnek, hogy a közvélemény eldőltnek hiszi a vitát Roosevelt álláspontja javára. Az elszigetelődés hívei azonban remélik, hogy jelentős ideig mégis el tudják húzni a vitát. Különösen Borah, Nye, Reinold, Wanderberg szenátorok fejtenek ki élénk tevékenységet az elszigetelődés érdekében.

Newyorkból jelentik: Borah szenátor újabb rádióbeszédet mondott és ezúttal élesen támadta a semlegességi törvényt, amely szerinte nem a semlegesség számára készült. Utána rádióbeszédet mondott Nye szenátor is, aki kijelentette, hogy a semlegességi törvény megváltoztatása belevonja majd Amerikát is az európai háborúba. (Radiopress.)

Az árelenőrző bizottság határozatainak nyilvános közlését kérik a szakegyesületek

A temesi kereskedelmi testületek szövetségéhez tartozó szakegyesületek, a hozzájuk intézett felhívásra hétfőn délelőtt titkáraik útján eljuttatták a szövetséghez mindazokat a fontosabb észrevételeket, amelyek az árelenőrzési törvénnyel kapcsolatban felmerült problémák elintézési módjára vonatkoznak. Elsősorban az új törvény alkalmazásának módzatairól van szó. Többek között hangoztatták annak a szükségességét, hogy a királyi helytartóság mellett működő árelenőrzési bizottság határozatait, amelyek gyakran igen fontos kérdéseket érintenek el, késedelem nélkül hozzák nyilvánosságra. A bizottság határozatait közlendők volnának a kereskedelmi és iparkamarákkal, valamint a kereskedelmi testületek szövetségével, hogy így haladéktalanul alkalmazzák a hozott határozatokhoz. További kívánság az, hogy a nagyobb központokban, mint Temesvár, Arad, Déva, sűrűbb időközönként, lehetőleg naponta tegyék közzé az élelmiszer piaci árait, amint az Bucurestiben általában történik. Ennek a kérdésnek a megoldása még tanulmányozás tárgyát képezi.

GÖBBELS KELLEMETLEN KÉRDÉSEI CHURCHILLHEZ.

Berlinből jelentik: (Rador.) Göbbels dr. propagandauigyi miniszter vasárnap este rádióbeszédében több kérdést intézett Winston Churchillhez az angol admirális első lordjához. Pontos válaszokat követelt Churchilltől, aki — mondotta Göbbels — ezidőig a világ közvéleményének bírósága előtt áll. Menekülni akar a felelősség sulyától és ezt Németországra akarja hárítani, miután előbb sajtó és rádió útján megragalmazta. Most azonban épp úgy válaszolnia kell neki, mert egy német miniszter intéz kérdéseket hozzá és ha hallgatásba burkolódná, ugy ez büntetését igazolná. Churchill ennek a háborúnak főzgatója volt és a tények is őt vádolják. Ez az ember egész Európára veszedelmes, de a következmények elől nem menekülhet meg — mondotta Göbbels.

— Churchill ur azt hitte, hogy az Athenia megtorpedözése háboruba fogja sodorni Amerikát, miként az 1917-ben történt — folytatta Göbbels, — de nekünk szavahihető tanunk van egy amerikai állampolgár, Anderson személyében, aki kétségtelenül igazolta, hogy az Athenia elsüllyesztését három angol torpedóúzó hajó tüzelése okozta. Eppen ezért jogunk van választ kérni az alanti kérdésekre:

GYANUS TANUK.

1. Hogyan állíthatta Churchill úr első nyilatkozatában, hogy német torpedó süllyesztette el az Atheniát, akkor, amikor mint az admirális első lordjának tudnia kellett, hogy azt három angol hadihajó tette?

2. Hogyan állíthatta az egész világ előtt, hogy a hajó megtorpedözése után még 14 óráig a víz felszínén volt, mikor egy angol hadihajó, a Royal Oak a torpedótalálat után már néhány perccel elsüllyedt?

3. Miért nem hozta a világ tudomására, hogy három angol hadihajó lőtt az Atheniára, mikor tudnivaló, hogy ez a legjobb bizonyítéka az Athenia elsüllyesztésének szerzője megállapításának?

4. Hol találta azokat a gyanus tanukat, akik az angol rádióban azt állították, aminek ellenkezőjét Anderson eskü alatt vallotta?

5. Miért hallgat Ön most, amikor az Athenia elsüllyesztése után annyit beszélt? Ugy lát-szik megrémült a következményektől mert tudja, hogy nem német tengeraltjáró süllyesztette el az Atheniát. Ez azonban nem elég. A világ ismerni akarja a bűnöst és önnök nem marad egyből tennivalója, mint beismerni, hogy az Athenia elsüllyesztése az Ön lelkiismeretét terheli. Ne képezze azt, hogy mi megleszünk azval a válasszal, amelyet legutóbb is adott egy angol sajtóügynökségnek és amelyben leszögezte, hogy az admirális ilyen kérdésekre a jövőben nem fog válaszolni.

Göbbels beszédével kapcsolatban a Newyork Herald Tribune azt írja, hogy ez a beszéd ismét igazolja, miszerint a német nemzeti szocialisták képtelenek arra, hogy megértsék a Németországon kívül élő népek felfogását. Az Egyesült Államok lakossága, miként azt maga Göbbels is állította, nem vesztette el a józan ítélő képességét, de

az ilyen információk nem érdekelnek bennünket, illetve csak azokat, akik nemzeti szocialista lélek-tannal vannak átitatva. (Rador.)

SZÁMOK ÉS ADATOK A VILÁG HADSEREGEIRŐL

A léghárítók tökéletessége a spanyol háboruban bebizonyosodott. Oroszország számára nem probléma - 600 tengeralattjáró
**ELLENTÉTES ADATOK AZ ÁLLAMOK
NYERSANYAG ELLÁTÁSÁRÓL**

Berlinből írják: A háború kitörése óta megszokhatta az újságolvasó, hogy számok, adatok, nevek repkednek a levegőben, amelyeknek hitelességéről vajmi kevés lehetősége van meggyőződni. A háborút viselő államok egyrészt gondosan titkolták a rendelkezésre álló hadigéppalományukat, másrészt az ellenfél gondoskodott arról, hogy ezek a gondosan titkolt adatok valamilyen formában nyilvánosságra kerüljenek. Flottaévkönyvek, s más hivatalos publikációk adatai ma semmit sem mondanak, maga a könyv szerkesztője sem hiszi el saját adatait. De, mert gondos kutatással mégis lehet látni a kulcsszák mögé, tudósítójuk nem rejtette a fáradságot és csokorba kötött néhány adatot, amelyekből képet alkothat magának az olvasó — milyen találékony az ember, ha a másik elpusztításáról van szó.

A spanyol háború, amely inkább főpróbája volt a hadviselő hatalmaknak, különösen a léghárító-ágúkat hatáskörük emelte eddig elképzelhetetlen tökélyre. Így ma átlagban tizenöt lövés elegendő arra, hogy egy négyezer méter magasságban repülő gépet lehozson a földre. Ezt a Rivista di artiglieria e genio szakértője írja. Az új francia Curtis-vadász-repülőgép viszont ezer lőerős motorral, 570 órák-olométer gyorsasággal repül, 37 milliméteres ágyú, hatvan lövéssel percenként és két Browning-rendszerű géppuska van fedélzetén, hatszáz lövéssel percenként. A Schneider-Creuzot-gyár új páncélselhárítóágyút konstruált, negyvenhét milliméteres, másfélkilós lövedékkel, mely 33 milliméteres kemény acél 1150 méter távolságból átljukasztja. Ezt viszont a Bulletin Belges des Sciences Militaires szakembere írja.

Nemrég jelent meg Lord Jellicoe könyvének német fordítása, amelyben a szerző különösen a német búvárhajóharcra foglalkozik. Csak egy adatot hívjuk fel az olvasó figyelmét, azonnal megérti a szovjetorosz flotta hatszáz darab tengeralattjáró-járól szovjetoroszok által terjesztett hírek valószínűségét. Jellicoe azt írja, hogy a háború alatt 277 torpedóromboló, 338 motoros gyorshajó, 849 felfegyverzett halászhajó, 867 vitorlás és 194 repülőgép hajszolta a német flotta — 178 búvárhajóját. A százhetvenmillió szovjetbirodalomnak, az amerikai Infantry Journal szerint nésfélmillió hadserege mellett, tizennyolcmillió kiképzett tartalékos van, s a flottaépítésben szándékosan ráfeküdtek a búvárhajóépítésre. Ha a világháború alatt az akkori Németország százhetvennyolc búvárhajót engedhetett meg magának, nem probléma Oroszország számára a hatszáz tengeralattjáró.

A Deutsche Wehr jelent, hogy az orosz hadseregben kísérleteket folytattak hadigépeknak repülőgépről való lepermetezésével. Kiderült, hogy aránylag nagy magasságból, hateret méterről is, sikerült a gázosítás. Különösen a sárgakeresztes gázok használatánál alkalmas a repülőgép, a siker tökéletes, ha először a földi elhárítókat kódosító repülőgépek felhasználásával elvakítják.

A Gas und Luftschutz című folyóiratban Tempelhoff tábornok jelenti, hogy a szovjetorosz tábori szolgálati utasításban részletesen oktatják a csapatokat a gáztámadás módszereire, mint bármely más hadseregben. Figyelmeztetik a csapatokat, hogy különösen akkor lehet sikerük, ha meglepik az ellenséget.

A Militär Wochenblatt jelenti, hogy Amerikában Thompson Sub M. G. név alatt egy új géppisztolyt szerkesztettek, négy és félkiló a súlya, 11,5 milliméteres golyókkal, a 28 AC modell elvileg hatszáz, a 21 AC modell pedig nyolcszáz lövést adhat le percenként.

Nem panaszkodhatunk, a gyilkolószerzők napról-napra tökéletesebbek. Ez a kis gyűjtemény persze nem tökéletes, hiszen legérdekesebbek azok

a fegyverek, amelyekről a közönség csak működésük pillanatában hall majd először.

Az angol Courageous elsüllyesztésével kapcsolatban téves hírek jelentek meg az angol flottáról. A repülőgépanyahajókra vár az a feladat, hogy egy-két cirkálóval egyetemben az angol kereskedelmi hajózás országújtjait biztosítsa ellenséges támadások ellen. Hét darab van szolgálatban, hatot most építenek, illetve egyvel kevesebb, mert a Courageous elsüllyesztették a németek. A jelen pillanatban kilenc új csatahajó áll építés alatt, ebből öt harmincezer tonnás, négy pedig egyenként negyvenezer tonnás. Az angol búvárhajóépítésnek beláthatatlan veszteséget okozott egyébként a Thetis-katasztrófa harminc polgári áldozata, ezek mindannyian elsőrendű szakemberek, úgynevezett kulcs emberek voltak, pótolhatatlan tapasztalatokkal.

Franciaország is erőltetett iramban építi flottáját, október hónapban összesen 340.000 bruttó-regisztertonnát tett ki a munkában lévő hadihajók irtartalma. Campinchi tengerészeti miniszter szerint, amint egy hajó elkészül, azonnal újnak építésére kerül a sor.

A háborús nyersanyagellátással kapcsolatban merültek fel eddig a legellentétebb számok. Így a Temps augustus huszadiki számában Berthelot tábornok a háborús nyersolajszükségletet 12—15 millió tonnára becsüli. Serrigny tábornok véleménye szerint Franciaország 60—70 millió tonna beszerzésre tett már lépéseket. 1934 óta rohamosan emelkedett különösen az iraki nyersolajkivétel. Franciaország szükségletének a nevezett esztendőber 4.53, 1936-ban már 42.29 százalékát az iraki források fedezték. A curacai petróleumkútak főleg Anglia számára dolgoznak, itt 12 millió tonnát fimonitának, különösen magas oktántartalmú benzint, a repülőgépek számára. Serrigny tábornoknak köszönheti egyébként Paris, hogy az először elutasított légvédelmi gömböket mégis felszerelte Paris katonai kormányzója. A. B. T.

A Bánsági Magyar Közművelődési Egyesület emlékversenyei és pályatételei

A Bánsági Magyar Közművelődési Egyesület, mely a legnemesebb eszmék és érzelmelek táplálására és szerete áradó fényvel a magyar nép kiség ragyogó alkotásait villogtatja meg a magyar társadalom előtt, ismét megkezdi munkásságát. Hirdeti a testvéri szeretet, a minden emberi korlátokat ledöntő magasabb szellemiség, a magyar kulturális élet régebbi és újabb mékeinek szépségeit és mindazt, ami az ideánust és nemes érzéseket táplálja a lelkekben. Addig is, míg az egyesület az évente megméltó sorozatos szabadegyetemi előadás megkezdheti, az ifjúság magyar szellemi munkásságának serkentésére versenyeket és pályázatokat hirdet:

1. Ambrózy Andor emlékverseny: Magyar irodalmi, történelmi, vagy a magyar népiélet merített tárgyú tanulmány vagy elbeszélés.
2. Székely László emlékverseny: Tanulmány a magyar festészet, szobrászat, építészet, vagy népművészet köréből.
3. Járosy Dezső emlékverseny: Magyar nyelvű, magyar tárgyú szerzőmunkák, vagy magyar népdalok előléklése.
4. Pogatschnig Guidó emlékverseny: Magyar zeneszerző magyar stílusú szerzőmunkájának eljátszása tetszőszerinti hangszeren.
5. Szabolcska Mihály emlékverseny: Magyar klasszikus költő tetszőszerinti választott kölleményének elszavalása.
6. Balogh Endre emlékverseny (Kézmtűiparok részére): Saját szakmájukba vágó, műlári, szobrászati, festészeti, vagy ipari mestermunka elkészítése.
7. Bogma Miklósné emlékverseny (Magyar leányok számára): Szabadon választott tetszőszerinti magyaros motívumú kézimunka elkészítése.

Pályázati határidő: 1940. március 31. Pályázatok dr. Skuteczky Miksa ügyvéd, ügyvezető elnöknek nyújtandók be, ugyanó készséggel ad felvilágosításokat a pályázatokkal kapcsolatos összes kérdésekben.

Uj igazgatóság került az Est-lapok élére

Budapestről jelentik: Az Est lapkiadóvállalat részvénytársaság igazgatósága hétfőn délután rendkívüli közgyűlést tartott. Ezen tudomásul vették az igazgatóság lemondását. Az eddigi igazgatóság tagjai a következők voltak: Dr. Nagy Miklós Andorné, Gombaszögi Frida elnök, Sebes László, Ruttkay György, Grätz Gusztáv, Sack Leon. Helvíkire a következő új igazgatóságot választották meg: Sipeki Balás Károly országgyűlési képviselő, egyetemi tanár, Jella Gusztáv, az egyetemi nyomda igazgatója, gr. Révay István és Stomoray János, a közérdekeltség felügyelő hatóságának elnöke.

Tiszti becsület
A SCALA MOZI
legközelebbi slágere

Megalakult Temesváron zsidó anya- és csecsemő-védelmi szervezet

A temesvári zsidó társadalom fiatal uriasz- városunkban is megvalósították az anya- csecsemővédelem szolgálatában álló szervezetet, mely — mint megirtuk — világhálózattal rendel- jelenleg Páris a központja. A zsidó hitköz- városi tanácstermében folyt le az alakuló- és, amelyen Nyíri Jenő hitközségi elnök el- Dr. Kardos Lászlóné érdekes előadásban is- te a szervezet általános működését, majd Jánosné felolvasta az alapszabályokat. Ez- egy lelkesedéssel kimondták a megalakulást megalapították a temesvári szervezet első ve- st. Díszelnök: Nyíri Jenő, elnök lett: dr. Lászlóné, alelnökök: Deutsch Vilmosné, dr. Klára, Gellie Ervinné és Schönbrunn Adolf- tktár: dr. Kum Jánosné, titkár: Friedmann né, pénztárnok, Schön Sándorné és Erdélyi ügyész: Kum János dr., gondnokok: Ungár és Glauber Leoné. A választmány tagjai Boros I., Csendes Tiborné, dr. Eisikovits é, dr. Farkas Dávid, Fried Miksáné, Fried- Mária, Grünhut Irén, dr. Kardos Géza, dr. Emanuel, dr. Kemény János, Mejor Hermin, Stein Arturné, dr. Salamon Ernő, Schreier né, Stern Sándorné, Szinberger I., Tenner, Verner Györgyné, dr. Wertheimer Jenőné, dr. Júlia, dr. Wittemberg Sándor, Wittemberg Ar- és Wilkovits Kató. Felügyelőbizottság tagjai: Ervin, Glauber Leó és dr. Pollák Tibor. Dr. Lászlóné elnökő köszönő szavai után, ami programadás is volt, a nagyváradi és aradi

MEKKORÁT ESTEM!
ÖSSZE- VISSZA
ÜTÖTTEM MAGAM!

HÁLA ISTENNEK,
VAN OTTHON EGY,
ÜVEG SLOANS-ÜNK!

A Sloans üveg csak kis helyet foglal el a házi gyógyszerárban, de csekék alkalmával igen nagy szolgálatot tesz. Ezt a csodás gyógyszert azonnal al- kalmazhatja az ütődés helyére, miáltal enyhíti a fájdalmakat, lelohasztja a daganatot és kilúszóból a merevséget. A Sloans azonnali enyhülést okoz, mert a szervezetet működésre serkenti. Mielőtt Sloanst alkalmazott, azonnal jóté- kony melegét érez, miáltal a sérült testrészek felé nagyobb mennyiségű friss, egészséget adó vér áramlik.

SLOAN'S LINIMENT
a család gyógyszerese

kiküldöttek kívántak sikert az eljövendő munkához. Végül a különböző zsidó szervezetek üdvözölték a kezdeményezést.

AZ ANKARAI EGYEZMÉNY ÉS OLASZORSZÁG

omából írják: Még mindig a török paktum sötét májdnem kizárólagos téma Romában. A harmaszövetség jelentőségét nagyobb- egyformán ítélik meg. Azok is, akik nem állik a török-francia-angol szövetség lét- tét, megállapítják, hogy emellett minden esemény eltörpül. A vélemény általában az, ezzel egyidőre előlött Európa egyik kulcs- tának, a Dardanelláknak kérdése. A török-francia-angol szövetség követ- zően a helyzet az, hogy bár Törökország to- ra is súlyt helyez az óriási északi szomszéd- ráló jó, sőt minél jobb viszonyra, mégis a anellak megvédésében Ankara többé nem osz, hanem a francia és angol szövetségre támaszkodni. Ennek következtében a vál- lonyegét jobban lehet összefoglalni azzal, a Dardanellákért folyó régi küzdelem egy (valóban tizenöt évre?) úgy dönt el, hogy orosz befolyás kizorult a Dardanellákból, Svjet-Oroszország kizorult a Földközi-tenger- s Anglia ma már a Földközi-tengernek mind rom bejáratát ellenőrzi, nem csupán Gibrá- és Szuét, hanem a Dardanellák is. Olaszország véleményére Gayda szombati cikke ad némi fényt. A legfontosabb ebben az esetben kétségkívül az, hogy az olasz külügy- szterium szöcsövének tartott újságíró meg- lítja: a török-francia-angol szövetség nekötése nem volt meglepetés Olaszország szá- ra. Ezt különben már a Messagero jelentette szombat reggeli számában Londonból. Eszerint Evening News az első oldalon feltűnő betűk- zt írta: — Olaszországot tájékoztatták a hármas paktum okairól és céljairól, még mielőtt meg- gyalt volna s ilyen módon hallgatólag el- szerték Olaszország földközitengeri létérdekeit. Egyébként Gayda nagy tartózkodást tanu- sz az ankarai paktum kérdésében. Ez részben azal magyarázható, hogy a cikk szerint a szer- zés mechanizmusa „nem egészen átlátszó”. A cket az alábbi végzi, hogy idezi a Timesnek azt a meg- gyezését, amely szerint Törökország nem szon független öre lesz a szorosoknak, hanem egyúttal megnövekedett tekintéllyel folytatni rja a Balkánon közvetítőt és stabilizáló szere- t. Ehhez Gayda hozzáfűzi, hogy akkor azon- t meg kell állapítani, hogy a Balkánon sem- t sem lehet megkísérelni, vagy tenni Olaszor- ság nélkül, amelynek balkáni érdekei ma vilá- sabbak, mint bármikor voltak és ezek az ér- ckek nemcsak gazdaságiak. Ebben a Gayda-cikkben többféle elem van. Egyfelől nyilvánosan nyugtazza a szerző- feleknek azt a nyilván megnyugtatósnak és rtsátságos gesztusnak szánt lépését, hogy Ró- t előre tájékoztatták az egyezményről. Ugyan- kor azonban érezteti, hogy Olaszország egyelő-

re várakozó állásponton van, mert még nem lát tisztán a dologban s hogy az ankarai szerződés kapcsán kialakítandó római álláspont attól függ, hogy milyen török politikát akarnak alátámasz- tani az ankarai hármas szerződéssel. Ebből az következik, hogy ha Törökország balkáni poli- tikája igazodik a délkelet európai olasz célokhoz, akkor Róma nem fogadja barátságtalanul a Bi- zánc felől a Balkánra fuvó szeleket. Az itteni diplomáciai körök nagyobbrésében az a véle- mény uralkodik, hogy a török külpolitika ön- magától is, de új szövetségeseinek tanácsára is ügyelni fog arra, hogy tiszteletben tartsa Olasz- ország érdekeit annál inkább, mert hiszen a török külpolitika csatlakozott ahhoz a római óhajhoz, hogy Délkelet-Európát továbbra is tá- vol kell tartani a háborútól. Az a kérdés, hogy a török-francia-angol politika a Balkánon statikus lesz-e, vagy dina- mikus, nagyrészt attól függ, hogyan alakul a török-szovjetorosz és a szovjetorosz-angol-francia viszony. Ha ez a viszony tovább romla- nék, akkor valószínű, hogy Svjet-Oroszország érdeklődése növekednék Délkelet-Európa iránt. Ha azonban javulna, akkor Svjet-Oroszország nyilván hajlanék arra, hogy külpolitikáját össz- hangba hozza azzal az Ankarában is hirdetett elvvel, hogy Délkelet-Európa a délkelet euró- paiké. Római nyugati diplomáciai körökben azt ál- lítják, hogy az angol-francia-török diplomá- cia részben ezért igyekszik megjavítani Svjet- Oroszországhoz való viszonyát; ezért mondták ki, hogy az ankarai paktum nem kötelezi Török- országot hadüzenetre Svjet-Oroszországgal szemben; ezért kíméli a török és a nyugati kor- mány sajtó Moszkva érzékenységét; ezért növelik az árúcsere egyfelől Svjet-Oroszország, más- felől Anglia és az Egyesült Államok között; ez- ért keltik most híret annak, hogy Anglia és Franciaország nem akarja visszakövetelni Moszkvától a keletnyelvi területeket; ezért sze- retné Ankara is folytatni a tárgyalást Moszkvá- val. Nyugaton ugyanis állítógaz azt remélik, hogy Svjet-Oroszország inkább megelégszik kevesebb előnnyel, ha azt háború nélkül sze- rezheti meg, mint több előnyre való kilátással, ha az a háború kockázatával jár. Szombaton az Ossevatore Romano vezető helyen írja, hogy a szovjetorosz istentagadók lapja szerint az euró- pai háború megindulása óta a nép vallásosságá- nak megélénkülése figyelhető meg. Ez a Moszk- vából való idézet is megerősíti sokaknak azt a benyomását, hogy Moszkva nem akarhat részt- venni a háboruban. A Svjet-unió számára békés úton elért gazdasági és talán másféle előnyök felajánlásá- ban is a Nyugat mindenesetre szeretne rálicitál- ni Berlinre. Így a Nyugat most úgy áll szemben

Szovjet-Oroszországgal, hogy egyik kezében a békét és a vele kapcsolatban ígért előnyöket tartja, a másikban pedig a háború esetleges át- terjedésének lehetőségét mutatja. Ez volna a magyarázata annak a kettős politikanak, hogy a Nyugat egyfelől szeretne barátkozni Moszk- vával, másfelől pedig Svjet-Oroszország szá- mos szomszédjával tárgyal, Kelet-Európában éppúgy, mint Nyugat-Ázsiában. S hogy ennek nagyobb katonai nyomatókat adhassan, a Dar- danellákat is befolyása alá vonta.

Vajjon milyen hatást tesz majd Moszkvára ez a változás, a Svjet-Oroszország déli olda- lában megszerzett új angol-francia pozíció? Olaszország természetesen ezt a kérdést sem veszi szem elől, már csak az orosz-német barátság miatt sem. Ennek gyümölcsét külön- ben éppen most szedték le a déltiroli németek egy részének áttelepítésére irányuló egyezmé- nyek aláírásával. A Giornale d'Italia megállapítja, hogy a végrehajtás kérdéseit barátságos szellemben ol- dották meg s új bizonyítéka annak az együtt- működési lehetőségnek, hogy a két kormány olyan honyolult politikai kérdéseket is megold, amelyek más európai országokban súlyos kon- fliktusokra vezettek. A Giornale d'Italia han- goztatja, hogy a német állampolgárok kötelesek hazaköltözöködni Dél-Tirolból, az olasz állampol- gárságuk azonban maguk dönthetnek arról, hogy Olaszországban maradnak-e. A Giornale d'Italia kommentárja — amely- nek tipográfiája is Gayda tollára vall és minden szava figyelemreméltó — megállapítja, hogy Hitler megtart mindent, amit ígért, a breneri határ végleges, a déltiroli németek maguk fog- nak dönteni, sem kényszeríteni, sem deportálni nem fogják őket. A németek áttelepítésének egyébként nem- csak politikai, hanem pénzügyi, pontosabban szolva devizapolitikai oldala is van. Az átköltö- zött németek vagyonát ugyanis többmillió lí- rára becsülik és így Németország nagyszűszű követeléshez jut a kliringszámolásban Olasz- országgal szemben. Római németek rámutatnak, hogy ennek következtében Berlin kedvezőbb helyzetbe jut az olasz kliringben és hogy a baltikumi németek hazatelepítése hasonló kliringköveteléseket hoz- zott létre a balti országokban. Egyébként nem- csak a német nagykövetség és a balti államok követségei kísérik figyelemmel a déltiroli néme- tek áttelepítésével kapcsolatos pénzügyi és egyéb végrehajtási kérdések megoldását, hanem mások is. A vélemény általában az, hogy a déltiroli németek áttelepítése végleg kikapcsolja a lehe- tőségét annak, hogy kisebbségi kérdések merül- jenek fel Róma és Berlin között. Azok a néme- tek ugyanis, akik itt maradnak, nem részesül- nek többé a birodalom védelmében, nem tarthat- nak többé igényt semilyen kisebbségi jogra és beolvadnak előb-utóbb az olasz nemzetbe. Eppen ez az oka annak, hogy a Rómában élő idegenek úgy látják: a legutóbbi események- kel úgy a határokon belül, mint azokon túl Olaszország meg lehet elégedve, mert ezek meg- növelik az előnyöket, amelyeket Olaszország mostani külpolitikájának folytatásából meríthet.

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

TELEFON

8-10 és este 9 óra után 23-15.

SZERKESZTŐ,

Vuchetich Endre dr.

Háborus jósok és jóslatok

Háboru idején mindenki jóslatokat és jóslatokat hallgat, részint kedvtelésből. A régiek komolyabban fogták fel a jóslatokat. Hellászból a társadalom fölött állottak Rómában az augurok az üzletszerűség irányában vitték magas fokra mesteriségüket. Lehetek a jóslatok homályosak, tévesek, vagy csalárdak, a jósokba vetett hit nem ingott meg. A nép egy része még Julius Cézár megöltetésébe is csak azért nyugodott bele, mert kifogásolta, hogy Cézár nem fogadta meg a jósok balsejtelmi intelmét.

Az ókori csillagjósásért való rajongás az újkor elején lángolt fel újra. Ekkor jöttek divatba a születési horoszkópok, az ugynevezett nativitások. Maga Mátyás király is becsülte az asztrológiát és boldog volt, amikor fiának, Corvin Jánosnak horoszkópjából minden jót olvasott ki. Rudolf király asztrológusát Kepler személyében az Ember tragédiájából ismerjük, Wallensteinnek, a harmincéves háboru merész hadvezérének csillagjósára, az olasz Seni-re, aki döntő hatással volt hadi tetteire, Schiller drámái emlékeztetnek.

Minden idők legnagyobb csillagjósója francia ember volt: Nostradamus (1503-1566), akik meghívták Párisba udvari orvosnak. De neki nem tetszett ez a nagyuri foglalkozás. Vidékre vonult vissza, hogy zavartalanul bővísskedhessen s a jövőt vizsgálhassa. Fennmaradt négy soros versei ma is melegséget keltenek a jóslatok iránt, olyannyira, hogy mind az 1914-es, mind a mai háborura vonatkozólag forgalomba kerültek Nostradamuson alapuló jóslatok.

Francia nő volt a mult század elejének leghíresebb jósnője, Lenormand Mária, aki már nem csillagokból, hanem kártyából jósvendült. Ő volt az, aki 1809-ben — az időtájt, amikor Napoleon diadalainak tetőpontján másodsorban vonult be Bécsbe — a világhódító bukását megjósolta. Igaz, hogy ezt bosszúból tette, mert Párisból kiutasították, de végre is igazra lett.

A jóslás divatja minden országban jósnaptárakat hozott a piacra. Volt jóslat a híres löseai kalendáriumban is, a csizók pedig csak efféléből állottak. Nagyjában a mi csizónknak felel meg az angol Old Moore. — Old Moore's Almanek, egy jóslatokkal megspékelt naptár 1697-től kezdve jelenik meg minden évben. Ezenkívül Old Moore, akiről csak a kiadója tudja, hogy a polgári életben hogy hívják, a Sunday Dispatch-ben is közöl jóslatokat.

Old Moore-ra hivatkozott a nyár folyamán Chamberlain angol miniszterelnök is, amikor egy meg nem válaszolható kérdésre ezt mondta: „Vajjon bizalommal tekinthetünk-e a jövőbe? Azt ajánlanám önnek, hogy beszéljen Old Moore-val, mert ő legalább is fog tudni olyan megfelelő választ adni önnek, amilyent én tudnék.”

Való igaz, hogy Old Moore pontosan megjósolta a nagy angol sztrájk kezdetét és az Anschluss dátumát, de már abban, hogy az év észére békés idők bekövetkezését jóslta — tévedett.

Nagyszabású jóslással tüntette ki magát egy német író, Mewes Rudolf, aki 1896-ban megjelent könyvében minden kókusz-pókusz mellőzésével 1910 és 1920 közötti időre „bemondta” a világháborút. Ehhez hasonló eredményhez jutott asztrológiai alapon az angol Naylor R. H., aki 1912-ben megjósolta, hogy a világháboru 1914-ben fog kezdődni és körülbelül négy évig fog tartani. Naylor vezette be a csillagjósást az angol sajtóba. Londonban egyébként az érdeklődők csaknem az összes boulevard-lapokban megtalálják ezt a rovatot.

Naylor mai napig nagy jóstékintély, egyszerű mind doyen-je e szakmának. Tévedéstől azonban ő sem mentes. Nemrégiben ugyanis ezt jóslta: „A háboru hírtelen véget fog érni egyelőre ismeretlen körülmények között”. Csakhogy a háboru nem ért véget! A jóra azonban sohasem szabad haragudni, ha jó jóslat. Ő benne megvolt ez a jóakarát.

Siklóssy László.

— Jön a hideg időjárás. Bucurestiből jelentik: A meteorológiai intézet jelentése szerint a szép időjárás végetért és a hideg beálltával kell számolni.

— Szírta elnöke meghalt. Bagdadból jelentik: Mehmed Alis volt szír köztársasági elnök tegnap 69 éves korában hirtelen elhunyt.

Október 24
Kedd
Rafael Salamon,
Arca

1648. október 24-én kötötték meg a vesztfáliai békét, amely a harmincéves vallásháboru befejezése volt. A béke okmányát a müncheni városi tanácsban írták alá. Az előzetes tárgyalások már 1645-ben kezdődtek és három évig tartottak.

1795. október 24-én történt meg Lengyelország harmadik felosztása, miután előbb az oroszok, a poroszok és az osztrákok megszállták az ország különböző részeit. Poroszország kapta Massóviát és Podischiát, Austria az ugynevezett Kis-Lengyelországot, Oroszország pedig Litvániát, a már előzőleg birt részeket kivül.

1825. október 24-én született Strauss János hírneves bécsi zeneszerző. Számos keringőt és egyéb zenedarabot írt. Kiváló volt az operettzene terén. Leghíresebb operettjei a Denevér és a Cigánybáró, amelyek világszerte ma is műsoron szerepelnek a világ valamennyi országának színpadjain.

1882. október 24-én született Kálmán Imre magyar zeneszerző. Híres operettjei a Tatarjárás, az Obsitos, a Cigányprimás, Csárdáskirály-nő, Farsang tündere, Hollandi menyecske, Marica grófnő. A bajadér, Cirkuszhercegnő és Csikágó hercegnő.

— A férfiak korlátozott mennyiségben, a nők egyáltalában nem dohányozhatnak Csehországban. Berlinből jelentik: A cseh-morva protektorátus területén tegnap ismertették a legújabb rendelkezéseket, amelyek közül a legfontosabb a dohányárúsítás korlátozására vonatkozó intézkedés. A férfi lakosság mától kezdve naponta csak 10 darab cigarettát, vagy pedig két szivart kaphat. Nők számára szigorúan tilos a dohányzás, a nők nem kaphatnak cigarettát, illetve dohányjegyet.

Különleges ülőbutorok

szakszerű készítése és mindennemű javítások

Reichardt Gyula

kárpitosnál, III., Bulevardul Carol 13. szám

— A Nemzeti Gárda hater ezertaga tett vasárnap esküt. Bucurestiből jelentik: Giurgescu, a Nemzeti Ujjászületés Arcvonal minisztere előtt vasárnap nagy ünnepekkel mellett tette le az esküt a Nemzeti Gárda hater ezertaga. Az eskü szövege a következő volt: Hűséget esküszöm királyomnak, II. Carolnak. Esküszöm, hogy az ország és a román nemzettel szemben szeretetteljes és áldozatkész leszek. Esküszöm, hogy hű és engedelmes leszek a nemzeti gardához. Isten engem úgy segítsen.

— Ir terrorista foglyok fel akarták robbantani a dublini fegyházat. Dublinból jelentik: Az itteni fegyházban vasárnap súlyos robbanás történt. Néhány rabnak sikerült eddig még ismeretlen úton robbanó anyagot becsesmpeszeni a börtönbe. Hogy a robbanás milyen kárt okozott az épületben nem tudni, azonban közlik, hogy egyetlen fogoly sem sikerült elszökni a fegyházból. A robbanást minden valószínűség szerint ir terrorista foglyok követték el.

— Fronttitkárok értekezlete — Argetoianu miniszterelnök elnökletével. Giurescu Constantin, a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának minisztere október 23-ra értekezletre hívtak egybe a frontpartizán és megyei titkárait, akik a mezőgazdasági, kézimunka, ipar és kereskedelem, valamint a szellemi foglalkozásnak csoportjában fejtenek ki tevékenységüket. Az értekezleten Argetoianu Constantin miniszterelnök elnökölt.

— Óriási arányú árvíz Spanyolországban. Kartagénából jelentik: A kartagénai tartományban az állandó esőzések következtében óriási arányú árvíz keletkezett. A Kartagénán át folyó kisebb folyók rohanó folyamokká alakultak át és elöntötték a város legnagyobb részét. Eddig 40 vízbefulladásási esetről érkezett jelentés. A Spanyol Bank, a Vörös Kereszt kórház, a Spanyol-Amerika Bank épületei és több élelmiszerraktár víz alá kerültek, a kár óriási.

— Tolvaj aradi cigányasszonyokat fogtak el Temesvárott. A temesvári rendőrség elfogta Kiss Juliána, Kovács Juliána és Bogdán Juliána aradi cigányasszonyokat, aki Temesvárott álkücs segítségével behatoltak Epure őrnagy lakásába és onnan hétézer lei készpénzt, valamint ékszereket vittek el. A három cigányasszonyt járt Treuer János belvárosi lakásában is, ahonnan öt aranygyűrűt loptak el mintegy három ezer lei értékben. A három aradi cigányasszonyt őrizetbe vették és átadják őket az ügyészségnek.

— Vasuti üdülőhely kedvezmények tölem. A múlt időszakra a vasut csak kevés fűrdőhelyre, ezek között Herkulesfürdőre is, tartotta fenn az 50 százalékos személyvonati jegykedvezményt, fennmaradt azonban a Prahova-völgy állomásaira Predealéig, naiaig és néhány helyre fennmaradt tölre is a 25 százalékos kedvezmény. Változás azonban az, hogy a személyazonossági boríték megvétele és naponta tartózkodás csak a hétköznapokon történő utazásoknál szükséges, míg a szombaton és vasárnap, vagy ünnepeket megelőző napon és magán ünnepnapon történő utazásnál, ha a visszautazás a főn éjjelig, illetve az ünnep másnapján éjjelig megkezdődik, nem kell azonosossági boríték és a szabb tartózkodás. A gyorsvonati pótlék és a fűrdőtiket teljes áron fizetendő úgy jövet, mint másutt.

(—) Két öreg tanár halála. Oskunfélélegzán egy héten belül meghalt az itteni romániai tolikus főgimnázium két nyugdíjas tanára. A tanár József a magyar és latin, Eysrich György a német és görög nyelv és irodalom tanára volt. Első nyolcvan év, a másik nyolcvanhárom éves ért meg. Mindkettő nemzedékeket nevelt a tanár és az élet számára és egykori tanítványai csak az iskolai idő alatt, hanem az életbe kiképzésébe is meglehetősen szeretettel érezték irántuk. Temetésük és a Bányában sokan vannak, akik a kiskorú egyházi városi főgimnáziumban tanultak és a közbeesült tanár tanítványai voltak.

(—) Bonn József meghalt. Bonn József, mesvári kereskedő társadalomnak régi, közbeesült tagja, hétfőn reggel hetvenkét éves korában, hosszú szenvedés után meghalt. Elhunyt elkelő bírósági patrius-család utolsó férfi tagja volt. Bonn József régebben nagy szerző volt. Temetésére közelében is és hosszú évig kereszttől a városi törvényhatósági bizottság tagja volt. Őt év előtt hűdés érte és azóta nem visszavonultan élt családja körében. Nemcsak állapota rosszabbra fordult és szenvedésének naponta hajnalban váltotta meg a halál. Gyászbeszédet, született Giller Mária, nővére, ur öceje, továbbá a Szász, Rauch, Schubert- és családok, valamint tisztelőinek és barátainak száma. Az elhunyt temetése e hó huszonegyedikén, kedden délután négy órakor lesz az erzsébeti temető halottak kápolnájában.

(—) Halálozások. Meghaltak: Bonn József, venkét éves kereskedő, Enea Alexandru egy 1 éves, Stefan Anna, született Hoffmann öt éves, Paun Constantin ötvenhat éves napszámos, Vlad Vasile huszonkilenc éves földműves, Jiviu sile harminckilenc éves napszámos.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLTATÁSA

Kedden, október 24-én a szolgálati beosztás következő:

- Az I. kerületben a Reg. Ferdinand uton Salvator gyógyszerár
- A II. kerületben a Traian téren levő K. gyógyszerár.
- A III. kerületben a Miron Costin uca es levő Merkér gyógyszerár.
- A IV. kerületben a Preyer ucaiban levő váry gyógyszerár.
- Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó szakmai szolgálatot tart.

MOZI

FIUK VÁROSA

A Corso mozi filmje.

Mélységes élmény a Corso mozgó Fiúk című filmje. Gyermekek filmje, de egészen más, az ilyenfajta cukros játékok. A kitalált mekek alapítanak maguknak egy várost. Ezen a városban történik, az csupa nagyszerűség, csupa szenzáció. Régen nem láttunk ilyen mélységes emberi dokumentumokban kedő filmet. Nemcsak felemelően ideális, hanem természetes és humorban gazdag ez a megkapó történet. Végtelenül érdekes látni, hogy alakul a város, ahogy növekednek a gyermekek, a társadalmá. A gyermekek igazi színészhelyre kerülnek. Különösen kiemelkedő központi szerepét Mickey Rooney, aki remekül alakítja szerepét, a megjavult kis gonosztevőt.

M Ű S O R :

KEDD, OKTÓBER 24.

- APOLLÓ: Az álhercegnő (angol film.)
- CAPITOL: Az éjszaka itél (angol film.)
- COESO: A fiúk városa (angol film.)
- SCALA: Sergeant Beery (német film.)

— Felhozták a tengerfenékről a Thetis. Londonból jelentik: A Thetis tengeralattjárót étfőn felszínre hozták. Az elsüllyedt angol tengeralattjáró másfél kilométerre volt a parttól. A hajót az egyik kisebb kikötőbe vontatják. Belsejében még 34 holttest van. (Rador.)

— Zsidó vallásukra nem vonatkozik az új állampolgársági törvény. Az állampolgársági törvény újabb módosítására vonatkozó törvényhez az igazságügyminiszter eljárási utasítást adott ki, amelyet a kormányzóságok királyi székfőnöknek küldött. A törvény szövege magyarítható volt olyképpen is, hogy a most február 1-ig kiterjesztett jelentkezési időben a zsidók közül is jelentkezhetnek az állampolgári jegyzékbe felvételre azok, akik 1924. évben nem jelentkeztek, a jegyzékben nem szerepeltek és így a revíziós törvény alá nem esettek. Az utasítás azonban kétségtelen szavakkal szól és a miután felsorolja, kik kérhetik most utólag a bejegyzésüket, így folytatja: „a fenti felsorolásból ki vannak véve a zsidó lakosok, ők nem esnek ennek a törvénynek a rendelkezései alá”.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Makamul Anna Katalin, Anhaur Frigyes, Ciuban Doina, Fixner Katalin, Varga Éva Blanka, Ojaga Vasile, Pálfalvi Mihály.

(—) A kereskedők viszont elárúsítási joga. A temesi kereskedelmi testületék szövetsége felhívja mindazon cégek figyelmét, amelyek árellenőrzés alá eső cikkeket viszontelárúsítóknak eladnak és eddig nem kaptak a temesvári kereskedelmi és iparkamarától a nagyban való elárúsításuk adatainak bejelentésére felhívást, azonnal forduljanak szakszerveleteik útján a temesi kereskedelmi testület szövetségéhez. Mulasztás esetén ugyanis az a veszély fenyegeti őket, hogy a nagyban való eladás joguk a minisztérium által nem nyer megerősítést és a jövőben viszontelárúsítókat nem szolgálhatnak ki, illetve büntetésnek teszik ki magukat.

(—) A könyvelési határidő meghosszabbítása. A temesvári kereskedelmi és iparkamara értesítést kapott a kamarák országos szövetségétől, amely szerint a minisztérium hozzájárult ahhoz, hogy a kereskedők, vagy iparos a törvényben előírt nyolc napos könyvelési határidőt tizenöt nappal meghosszabbíthatja. Ilyenformán az üzleti adatok kötelező könyvelése nyolc nap helyett 23 napon belül végzendő el.

— A Siegfried-film Temesvárott. A német nyugati Siegfried vonal filmje, amely néhány nap előtt Bucurestiben Radlan propagandaminiszter jelenlétében előadásra került, rövidesen Temesvárott is látható lesz a Scala-moziban.

(—) Prosteanu Jean hangversenye a színházban. Prosteanu Jean, a kiváló hegedűművész és páratlan tehetségű Paganini-interprettor, legközelebb ismét a temesvári közönség elé lép és gazdag műsort ígérő est keretében hangversenyt rendez. Jövő kedden, október 31-én lesz a hangverseny a városi színházban este 9 órai kezdettel és ezen alkalommal Prosteanu mester Paganini, Hubay, Bach és Kreisler alkotásait játssza, az ő utóérhetetlen virtuozitásával szólaltatva meg a szerzőket. Különösen érdekessége lesz a hangversenynek, hogy Prosteanu ezúttal gazdag csokrot nyújt saját szerzeményeiből is. A kitűnő művészt zongorán Tolnay Béla zenetanár kíséri. Jegyek a színházi pénztárnál kaphatók.

(—) Halálra gázolta a vonat. Besch Keresztély negyvenhárom éves gazdálkodó Biled és Sándorháza községek között a vasúti sínek mentén gyalogolt hazafelé. A gazdálkodó nem vette észre, hogy vonat közeledik, amely elkapta és a jobb lábát eltorzította, ezenkívül olyan erővel dobta a földre, hogy Besch koponyalapi törést szenvedett és mire ráakadtak már halott volt.

A miniszter megtiltotta a rusz kabányai mezőgazdasági szerszámgyár leszerelését

Ismételten írtunk a rusz kabányai mezőgazdasági szerszámgyár ügyéről. A gyár a temesvári lánagyár tulajdona és az igazgatóság arra való hivatkozással, hogy az üzemre évek óta ráfizet, elhatározta a gyár megszüntetését. Ugy terveztek, hogy a berendezést Temesvárra hozzák és a munkások egy részét a lánagyárnál foglalkoztatják, a másik részét pedig más vállalatoknál helyezik el. A munkások nem tartották megfelelőnek ezt a megoldást, amely őket eddigi lakóhelyük és családjuk elhagyására kényszerítette volna és küldöttségileg Ralea Mihai munkügyi miniszter elé járultak. A munkügyi miniszter érintkezésbe lépett a nemzetgazdasági mi-

niszterrel, aki most érdekes döntést hozott. A miniszter utasította a rusz kabányai csendőrőrsöt, ne engedje meg a gyár gépeinek leszerelését és elszállítását. Ugyancsak megbizta a nemzetgazdasági miniszter Faur Liviu miniszteri vezérigazgató-főparfelfelügyelőt, hogy a gyárvezetőséggel az üzem folytatása érdekében érintkezésbe lépjen és ebben a tekintetben bizonyos könnyítéseket nyújtson. Amennyiben a gyár igazgatósága ennek ellenére sem volna hajlandó az üzem folytatására, úgy a rusz kabányai mezőgazdasági szerszámgyárat a munkások számára kibérik és nekik messzemenő támogatást nyújtanak.

Aranyér ellen Goedecke féle Anusol!

Moszkva gyors döntést akar Finnországgal

A Szovjet nem akarja tönkre tenni a balti államokat

Rómából jelentik: (Dunaposta). Itteni jól értesült körökben úgy tudják, hogy Oroszország kétoldalú katonai szerződés megkötését ajánlja Finnországnak, azonban bizonyosra vehető, hogy Finnország az északi blokk határozatának alapján szigorú semlegességét hangsúlyozza a visszautasítja a katonai szerződés kötésére vonatkozó ajánlatot.

A finn küldöttség hétfőn reggel érkezett meg Moszkvába, ahol az október 14-ike óta sütnelől finn-országi tárgyalásokat még a délelőtti folyamán folytatták.

Helsinkiből érkezett jelentések szerint a finn-országi tárgyalásokban holnapra virradóra várják a döntést. Hír szerint Sztalin és Molotov a finn bizottsággal megerkezésük után tudatták, hogy

a gyors megállapodás érdekében azonnal meg kell kezdeni a tárgyalásokat.

A finn bizottság Helsinkiből való elutazása előtt még egyszer tárgyalt az Egyesült Államok helsinki követével, aki a bizottság tagjainak elutazásakor szintén megjelent. Angol politikai körökben különben nagy érdeklődéssel fogadták azt a hírt, hogy Finnország újból megkezdte az Aaland szigetek katonai megerősítését. Ebből arra következhetnek, hogy az Aaland szigetek ügye nem lesz olyan fontos pontja a moszkvai tárgyalásoknak, mint eddig volt.

A finnek menekülése Svédország felé tovább tart.

Katonai körök véleménye szerint, ha nem jönne létre a békés megegyezés és ha a szovjet csapatok támadása mégis megtörténik, úgy stratégiai nagy nehézségekkel járhat. Moszkvai

hírek szerint az oroszok csodálkoznak a finn katonai előkészületeken. A Kremben ugyanis azt mondják, hogy a Szovjet ösztinte barátságban akar élni a finnekkel. (Radiopress.)

Rigából jelentik: A keleteurópai egyensúly megváltoztatása módosította Lettország helyzetét is, jelentette ki Munters külügyminiszter rádióbeszédében. Visszautasítható volna az egyezmény aláírását Oroszországgal, de miután kölcsönösségen alapult a megegyezés, előfordulhatott volna, hogy visszautasítás esetén előbb, vagy később nézeteltérések keletkeztek volna. Munters hangsúlyozta, hogy a moszkvai tárgyalások során megállapítható, hogy a Szovjetnek nem áll érdekében Lettországot bolsevizálni, vagy tönkre tenni. (Rador.)

Kaunasból jelentik: (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: Molotov külügyi népbiztos közölte a moszkvai litván követtel, hogy a szovjet kormány hozzájárult a vilnai tartományok részleteiben való átadásához. Jólinformált forrás szerint a litván hadsereg főparancsnoksága utasította a csapatokat, hogy hétfőn reggel kezdjék meg Vilna egy részének megszállását.

Londonból jelentik: A News Chronicle stockholmi tudósítója beszégetést folytatott Swen Hedinnel, aki a napokban tért vissza berlini útjáról. Swen Hedin szerint Hitler igazi kívánsága a német-angol együttműködés lenne, amely megmentené Európát a háború borzalmaiból. A német kormány maga is óhajítja a független lengyel állam létesítését német védnökség alatt, de ezzel szemben Csehszlovákiát nem akarja függetleníteni. Hitler gyarmatokat is követel ugyan Németország számára, de nem ultimátumszerűen. (Radiopress.)

— Kiosseivanoff alakítja meg az új bolgár kormányt. Szófiából jelentik: Boris bolgár király kihallgatáson fogadta Kiosseivanoff volt miniszterelnököt és megbizta az új kormány megalakításával.

— Zürichi tőzsdezárlat. Páris 10.12½, London 17.87, Newyork 446, Brüsszel 74.90, Milánó 22.50, Amszterdam 236.75, Berlin 178, Szófia 5.50, Belgrád 10, Bucuresti 3.40.

CORSO mozi

mától kezdve csak három napon át bemutatja a Metro-Goldwyn filmalkotását

Fiuk városa

A főszerepekben:

SPENCER TRACY és MICKEY ROONEY

Film, melyet öregek és fiatalok, gazdagok és szegények egyaránt élvezettel nézhetnek végig

A LEGUJABB METRO-GOLDWYN HIRADÓ.

D. u. 3 órakor 17 leles helyárrakkal:

KOLIBRI MAMA

Tekintettel a rendkívüli érdeklődésre a **SCALA** mozi heti műsora a következő **Kedden, szerdán utoljára!** Csütörtök, pénteken csak 2-nap **Szombattól, PAUL MUNI** világfilmje: **A tisztí becsület!**

Sergent Beery **HELEN doktor**
HANS ALBERS **kisasszony!**

„Légoltalmi fülek“ hallgatónak Berlin körül

A német főváros tökéletes légvédelmi berendezése

Irtá: MEGYERY ELLA

Berlinből jelentik: Különös érzés este egy berlini szobában ülni s egyszerre csak felriadni: ágyúörgés rezgetteti az ablakot!

Az ember kinéz a koromsötét uccára s vigasztalólag eszébe jut a legutóbbi hivatalos cáfolat az állítólag Berlin fölött járt angol felderítő repülőkről. De mégis... ez ágyúörgés... határozottan kivethető — aki egyszer hallotta, mingyárt ráismer, akármit is mondjan az „illetékes hely“...

Ez történt szombaton este tizenegykor. És reggel itt volt a jelentés, hogy német légharító ágyúk hosszabb ideig tűz alatt tartottak egy idegen repülőgépet, amely oly magasan szállott, hogy nem lehetett felismerni, csak motorberregése árulta el a jelenlétét és az is kérdéses: nem sérült-e meg?

MIÉRT NEM ÜRÍTETTÉK KI BERLINT?

Ez a kis szombat esti „esemény“ a légoptimistább berliniek is eszébe juttatta a valót. Ezen a reggelen egy kicsit mindenki Berlin légi védelmére gondolt. A lapok, talán először, hosszan és nyíltan foglalkoznak ezzel a kérdéssel s méltán felvetik a kérdést: hogyan lehetséges, hogy míg Londont, Páris, sőt Hensinkit is kiürítették,

Berlinből senki sem ment el?

A válasz több, mint megnyugtató.

A német fővárost sokkilométernyi szélességben valóságos vasgyűrű veszi körül, amely biztos védelem minden támadás ellen. Az angol vagy francia gépek, míg Berlint egyáltalán megközelítheti, a katonai repülőterek egész sorozata fölött kell átcsúsznia, nem szólva a szabad mezőkön, exponált pontokon mindenütt készenálló nehéz légharító útegekről. Ezenkívül érdekesek az óriási megfigyelő hallgatószervezetek, az úgynevezett „Horchgeräete“-k, amelyek nem mások tulajdonképpen, mint

könnyű féműl készült hatalmas fülek, külsőleg is az emberi fül formájára.

Ezek a „légoltalmi fülek“ ott hallgatónak az egész város körül s fonográfhoz hasonló szerkezettel, minden kis hangot, amely emberi hallás számára észrevehetetlen, elektromos hullámokká átalakítva, annyira felerősítenek, hogy

a megfigyelő tüzér, aki — akár harmadmagával — benne ül az érckészülékben, rögtön jelezheti a közeledő motorbűgást a reflektoroknak, amelyeknek vakító fényhálójából alig van lehetőség a menekülésre. A mesterséges fülkagyló forgatható úgy, hogy mindig a gyanús irány felé lehet vele figyelni s az egész készülék, valami kis árokban, ép úgy elrejtve fekszik, akár az ágyú.

VÁROSNEVEK, ÉGTÁJAK HELYETT SZÁMOK.

Érdekes és újszerű Németország légvédelmi feltérképezése is.

Városok, városnevek sehol sem szerepelnek, nincs München, vagy Hamburg, Köln, vagy Düsseldorf, egyszerűen csak számok. Már most, ha valahol egy légoltalmi megfigyelő valami szokatlant lát, vagy hall, nem kell hosszas földrajzi magyarázatokba bocsátkoznia a jelentésnél, egyszerűen bemonlja a térképocka számát, ahol a tapasztalatot tette. Ugyanígy a berlini térképen se Nyugat és Kelet szerepel, hanem 9, vagy 4, mert parancsban 2, vagy 7 világosabb, mint északnyugat, vagy délkelet.

Nagy fontosságuk van a háztetőkön nyaku-

kat nyújtogató légvédelmi ágyúknak is, amelyek éjjel-nappal várják az áldozatot. Berlin lelegeansabb uccáján, a finom Unter den Linden íbővelkedik ilyen tetődszékben. Már hozzátartoznak a rendes uccaképhez, akár csak a reflektorok éjszakai cikázása. Ezek a fényszóróbatériák olyan átható fényűek, hogy

sugárzásukban a galambot meg lehet különböztetni a veréből

s akkor a leghatásosabbak, amikor nem oldalt hanem nyílegyenesen felfelé világítanak, mint ha valami ezüst szökőkút buzogna fel hirtelen az égit...

A villámgyors vadászgépek, amelyek a Berlin-védő repülőtereken óráról-óra, pillanatról pillanatra készenlétben állnak, taktikai okokból, három csoportra oszlanak. Az egyik csoport azonnali felszállásra kész, a következő néhány perc múlva, a hadmadik pedig csak egy óra törtése után, mert a gyakorlat — különösen a spanyolországi csatározás — megmutatta, hogy légi párbajnál, ahol a számítátnak, az előrelátó sztratégianak oly döntő szerepe van, nem okos dolog az erőket egyszerre tűzbe vetni.

Nagyjában ennyit lehet — ennyit szabad mondani a Berlnt óvó vasfalról. Színet nélkül, ezer és ezer katonaszem kémleli felettünk az eget, ezer és ezer gép, száz és százezer mindenfajta srappell és golyó várja az akciót.

Nyugodtan alszunk. Ha a pincékbe — talán rövidesen — le is juttatnak minket, a vasövön nehezen jut át valaki.

A templomépítő ősök iránti hálát és kegyeletet juttatja kifejezésre az evangélikus egyház jubileuma

A temesvári evangélikus egyház, — mint már jelentettük — vasárnap, október 29-én ünnepélyes keretek között üli meg a templom felszentelésének száz éves jubileumát. Ezen alkalomból vasárnap délelőtt tíz órai kezdettel a templomban németnyelvű istentisztelet lesz, amelyet Argy György esperes végez, majd jubileumi díszközgyűlés következik, amelyen Wachsmann Alvin dr. főorvos, az evangélikus egyház közbeesült felügyelője elnököl és mond nagyszabású ünnepi beszédet. Ebben méltatja a jubileum jelentőségét, a templomépítő ősök mara-

dandó munkáját, majd indítványára megörökítik jegyzőkönyvben a jubileum napját és leleplezik a templom falába elhelyezett emléktáblát. A díszülés után a presbitérium tagjai, valamint a hívek testületileg kivonulnak a temetőre és megkoszorúzzák a templomépítő Karner Vilmos lelkész és munkatársa, Feldinger Gottfried akkori egyházgondnok, valamint Bohus Károly volt evangélikus főesperes sírját. Ezzel a kegyelet akttussal is dokumentálni akarja az egyházközség a templomépítő ősök iránt érzett háláját és kegyeletét.

A délelőtti ünnepély ezzel véget ért és délután hat órákor ugyancsak a templomban valóságos est keretében emlékeznek meg a magyar hívek a nevezetes érfordulóról. Ez az est egyben kidomborítja azt a tényt is, hogy a jubileumot ünneplő templom az evangélikus és református hívek közös munkájával épült fel és hogy a két egyház most is a legmelegebb testvéri közösségben él egymással. Erre való tekintettel Debreczeni István református vezető lelkész hirdeti majd Isten ígését a vallásos est keretében. Ezenkívül a műsor kiemelkedő pontja lesz Bojnica—Kulcsár Juliska operanékesnő szereplése, aki Tolnay Béla zenetanár orgonokísérete és Suciú Ioan, gyermekkorházi gondnok hegedőjátéka mellett klasszikus énekszámot ad elő. Keszler Ede nagyszentmiklósi evangélikus lelkész elszavalja Reményik Sándornak „A kövek zsolnára“ című öserejű versét, amelyet a szerző évek előtt a kolozsvári evangélikus egyház ugyan-

csak száz éves jubileuma alkalmával írt. A valóságos est áhitattal teli, egyben művészi tartalmú műsorával a temesvári jubileumi ünnepség véget ér.

Kedélyesen elbeszélgetett szüleivel és azután föbelötte magát egy temesvári fiatalember

A Józsefvárosban sokan ismerték a fiatal Radl Ferenc cukrászt, ki tegnap reggel szüleinek Dragalina téri lakásában öngyilkosságot követett el és meghalt. A huszonhat éves fiatalember néhány nap előtt katonai szolgálatra bevonult, de vasárnap délután szabadságra hazatért. Szülei örömmel fogadták és a fiatalember elmondotta, hogy három napi szabadságot kapott. Azután lefeküdt és tegnap reggelig aludt. Reggel felhétkor édesapja felkelt és bement fia szobájába. A fiatalember már ébren volt és elbeszélgetett édesapjával, aki semmi különöset nem észlelt rajta. Pedig

akkor már elhatározhatta, hogy véget vet életének és ezt a végzetes tervét néhány perc múlva végre is hajtotta.

Rövid beszélgetés után édesapja a lakással szomszédos cukrászüzletbe ment, hogy azt kinyissa. Édesanyja a reggeli előkészítésével foglalatzkodott és hét óra előtt néhány perccel ő is bement fiához, hogy reggelizze hívja. Legnagyobb meglepetésére ágyban fekvő fiát élettelenül találta, körülötte az ágy nemű csupa vér volt. Kétségbeesetten hívta férjét és akkor kiderült, hogy

a fiatalember revolverrel jobb halántékába lőtt.

A golyó szétromcsolta az agyvelőt és a halál pillanatok alatt bekövetkezett. Az ágy mellett megtalálták azt a forgópisztolyt, amellyel az öngyilkosságot elkövette. A lövés dörmögését a szülők nem hallották. A fiatalember felhét után, tehát édesapjának a szobából való távozása után követte el tettét, mert amikor hét óra felé édesanyja bement hozzá, már halott volt. Ifjabb Radl Ferenc bucsulevelet nem hagyott hátra és így

nem tudják, mi készítette arra, hogy életének véget vessen.

Szülei nem tudják megmagyarázni, hogy miért lett öngyilkos. A szerény, művelt fiatalember középiskolai tanulmányainak befejezése után lett cukrász és édesapja üzemében dolgozott. Szülei nagy szeretettel vették körül fiukat, akik a cukrászda vendégei is kedveltek. Halálát szülei, testvérei és kiterjedt rokonság gúszolja. Tragikus haláláról értesítették a hatóságokat, amelyek megindították a vizsgálatot.

DÉLI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

A gulyáságyu romantikája

Egy angol hír szerint Aldershotban a hadvezetőség hadi szakácsiskolát állított fel, amelyben már közel ezer tanuló nyer kiképzést, hogy rövidesen a csapatok konyháin értékesítse tudományát. A „szakácsiskolában” tanulják meg, hogy hogyan kell elkészíteni azokat az ételeket, amelyek a legtöbb táperőt, a legnagyobb ellenállóképességet adja a katonának. Ha a tanuló ezzel tisztában van, akkor nyugodtan alátámaszthatja a gulyáságyúknak, amelyek ma már valószínűleg gépesítve van, mint a gyalogság általában.

Ismét valami, ami a régi romantikus háborúban nem volt. A megszervezett szív, az ötszavas tábori üzenet után ime, itt van a gépesített gyomor, amelynek — a hadvezetőségre nézve — hasznos tápanyagát valószínűleg hosszabb tudományos bűvárkodás után állították össze és a menü nem lehet egészen egyszerű, ha külön tanfolyamon képezik ki a hadi konyhaművészeket. A tank, a harcikoselhárító üteg, a fotocélás léghárító, a zuhanó bombavető repülő és egyéb burzalmas ujdonság mellett, ismét valamire bukkanunk, ami a régi romantikus háborúban nem volt: az okleveles szakács. Mindig fontos és nélkülözhetetlen személyiség volt a szakács, de ki törődött azzal, hogy hogyan szerezzék meg a krumplileves, a gulyás és a feketekávé főzésére alkalmas tudományt? A szakács, a szakáznak ez a legirigyeltebb embere, hasonlatos volt a kikötőhöz, akinek tudományát elsajátítani nem lehet, az született, akár a póta. Később rájöttek arra, hogy csaknem minden ember arra született, hogy a hideg téli időben a gulyáságyú melegénél készítsen magának és a szolgálatvezető őrmesternek a legízletesebb falatokat. Volt például egy ezredes, aki bizonyos időközönként úgy lakott jól, hogy megevett ebédre 16 szakácsot. Végigjárta a századkonyhákat és miután egy kanálnyit kóstolt a gyanútlanul rotyogó üstből, a megfelelő savanyú arccal adta ki a parancsot:

— A szakács kimegy a rajvonalba.

Ennek a kiváló törzstisztnek az élelmezési rendszere abban állott, hogy előbb-utóbb mindenki kerüljön a húsosfazékhoz. Kifejtette egyszer, hogy a harctéren sem várható sem a szentektől, sem a szakácsoktól, hogy ne maguk felé nyuljon a kezük. Az emberi természetben nem lehet változtatni, de lehet kicserélni a szakácsokat és így egyre többen juthatnak abba az áldásos helyzetbe, hogy korlátlan úrrá legyenek egy századnyi katona gyomra felett. Nem értünk sokat az angol hadsereg szervezéséhez, de tudjuk azt, ha van mód arra, hogy a szakácsoknak az egyenlő kockákra szeletelt marhahúsnál is keményebb szívet megpuhítsa, úgy az csak az a tudat, hogy tudományához azok is értenek, akik a csajkával a kézben, libasorban járhatnak a szakács áldást, de ennél alig valamivel többet kiosztó hatalmas kanala elé és így egyre közelebb kerültek a gőzölgő kondérhoz, amelyből a fekete kávé, vagy a zsírtalan gulyás illata szállott fel. A nagy kanál meg ritkán tévedett a porciók kiadagolásában, érte ezalatt azt, hogy mindig maradt a kiosztás után még duplaporció a sarzsáknak, az egyfalubelieknek és az Úr egyéb kiváltságos egyéneinek, vagyis azoknak, akikről csak valamennyire függött az a biztonságos helyzet, amelyet a tábori konyha adott.

Ebben az újfajta háborúban — úgy látszik — ez is másként lesz. Gondosan kiképzett szakácsok jönnek Aldershotból, akik könyvből tanulják a puding és zabliszt elkészítését, tudják, hogy mennit kell adagolni állásarcban és menetelésnél és pontosan ismerik azt a mennyiséget, amely a támadás visszaveréséhez alkalmas. A katonának ugyanis mindig és minden kevés, ha akár gulyásról, akár pudingeről van szó. A régi háborúban a számbavevő őrmester kintőn plajbász gondoskodott a faláncságy korlátozásáról és rendszerint úgy gondoskodott, hogy a plajbász is megmaradt, meg a számvető is, legfeljebb a haka nem lakott jól. A mostani háborúban az étel vegyelemzése, a szervezet ismerete, a táperőről készült táblázat, szóval csupa tudományos eljárás biztosítja, hogy a katona is jóllakjon és a szakács is megmaradjon. Jobb lesz-e így? Nem tudjuk, de érezzük, hogy a motorizált gulyáságyú elgázolja a háború egyik romantikus pontját és azt az édes zenét, amelyet a csajkák zörgése, az ónkanalak csengése, a kulacsok összeütődése játszott és amely a Radetzky-indulónál is jobb kedvre hangolta a katonát. Kővér, jóltáplált, okleveles szakácsok lesznek és tudományukba nem mer beleszólni a legszorgosabb ezredes sem. O tempora!

= KÖZGAZDASÁG

Az érett istállótrágya kihordása és kezelése a szántóföldön

A jó gazda tavaszi veteményei alá már ősszel és nem tavasszal szánt, mint azt a legutóbbi esetben igen gyakran tapasztaljuk. Minthogy a legtöbb istállótrágya a téli hónapok alatt gyűlik össze, sok gazda télen, vagy tavasszal hordja azt ki, amely körülmény miatt a szántást is több esetben a tavaszra halasztja, hogy a trágyát még alászántsassa. Az ősszel alászántott trágya nagyobb hatást fejt ki, mint a tavasszal megtrágyázott földben. A haladó gazda tehát arra törekszik, hogy a téli hónapok alatt összegyűlt trágyát a nyár végétől — a fagy beálltáig szántsa alá.

Miután a trágyatelepen okszerű kezelt istállótrágya három hónap alatt beírlik s hogy túlférte ne váljék, évenként négyszer hordjuk ki szántóföldünkre. Eszerint a télen összegyűlt trágya tavaszra ugyan kihordásra kerül, azonban nem terítjük szét, hanem a trágyázás alá kerül földünk mellé partes helyen egy és fél-két méter magasan lejtős kizaliba rakjuk, miközben természetesen jól letipratjuk és harminc cm. vastagon földréteggel beföldeljük. Ily úton a levegőtől elzárjuk, hogy a trágyában lévő hasznos anyagok felbomlását megakadályozzuk s a szétterítésig a trágya értékéből ne veszítsen.

Amennyiben kisebb mennyiségű trágya elraktározásáról van szó, kerek szarvasra rakjuk, úgy, hogy azon a földtakaró megmaradjon. Arra ügyeljünk, hogy a szarvas készítése közben a be nem érett trágya az érettebb trágyával keveredjen, a szétterítés egyneművé váljék.

A trágyatelepről kihordott trágyát a föld szélén kupacokba hányva lazán hagyják a legtöbb helyen gazdáink, amit az eső kilúgoz, a szél kiszárit és amikor szétszórására kerül a sor, értéktelen szalmás részek maradnak vissza. Viszont ezzel szemben a gondosan beföldelt trágya azzal az előnnyel jár, hogy felhasználásig súlyából alig, értékéből pedig semmit sem veszít.

Kétségtelen, hogy a nyári és őszi trágyázásra nem lehet egyszerre áttérni, mert nem rendelkeznek minden gazda annyira trágyával, hogy az már össze-

álljon rendelkezésére. Tekintve, hogy a haladó gazda a tavaszi trágyázást amúgy sem látja hánynak, kellő beosztással és jóakarattal pár év elérése után, hogy a trágyázási követelmény lépésről-lépésre eleget tehet és földjét kultúrpotba hozhatja.

A trágyatelepről kihordott, vagy a szarvasból szétterített trágyát egyenletesen szórjuk s azt azonnal minden késedelem nélkül szántsa alá. Nem győzőm eléggé hangoztatni, ne ha kisebb kupacokba, vagy szétszórva a szántókon heteken, hónapokon át, mert néhány nappal elegendő, hogy a legjobb trágya is ily módon telenné váljék; az eső kilúgozza s a kupacok lyén búaa foltok képződnek, míg a szétterített trágya, ha a gazda késedelmeskedni kénytelen alászántásával, inkább megőrzi a meglévő tápanyagot, ellenben a kupacokban telenné bomlik és értéktelenné válik. A trágya alászántásánál fontos a trágya egyenletes szétterítése, egyenletesen eloszolva kerüljön a barázdába, abban jól legyen beföldelve, mert a trágya hiál aszántása akadályozza a fogasborona és vetmunkálatait.

A kötött talajon az istállótrágyát tizenkétféle mélyebbre szántjuk. A trágyatelepről szántáskor locsoljuk szét, mert az alászántás fejt ki legjobb hatását. Az istállótrágyát általában növények, továbbá repce, dohány, kender nem pillangós virágú növények természetesen közelebb a műtrágyák felelnek meg. A jó istállótrágya közepes minőségű földet két-három kettőszáz métermázsát számíthatunk, amelynek társa négy évre terjed.

A korszerű gazdálkodás versenyképessége főképpen a termés fokozásával mérhető fel. E pedig leghatásosabb eszközt az okszerű trágyázásban és trágyázásban kell keresnünk, — helyes alkalmazás esetén, különösen kisgazdaságban meg is találunk.

Meggyessy István

Nagy külföldi érdeklődés a román kukorica iránt

Tartottak az árak a kikötővárosok gabonatózsdéin

A nemzetközi gabonatózsdéken az árak az elmúlt héten tovább szállárduáltak. Az USA-ból és Kanadából megkezdődött a nyugati államok által felvásárolt gabona elszállítása, ugyanakkor a vásárlások még nagyobb tempóban folynak tovább, téli háborúra számítva. Az USA és Kanada gabonatózsdéin egyébként tovább emelkedtek az árak minden mezőgazdasági termékben.

A romániai gabonatózsdéken nagy meglepetést keltett a kormányának az a rendelkezése, amellyel betiltotta a bab és zab kivételét. A szakkörök szerint e két cikkből külföldi — főleg német számlákra — az elmúlt hetekben oly nagyarányú vásárlások történtek, hogy a betiltás miatt nagyobb mérvű árnyúlásra nem is lehet számítani és ennek megfelelően ezek ára tartott tovább. A többi főzéléfélék és olajosmagvak iránt változatlanul nagy a külföld kereslete, német és olasz számlákra nagy tételekben vásárolják a kukoricát is. A többi gabonaneműek ára tartott, a forgalom normális.

A múlt hét végén a fontosabb romániai gabonatózsdéken a következő árakat jegyezték:

Bucuresti: 75 kg.-os buza (3% idegen anyaggal) 44.000 lei, 58 kg.-os árpa (4 plus 3%-kal) 37.750 lei, ideai kukorica 30.750 lei, 70 kg.-os rozs (4 plus 4%-kal) 35.000 lei, bab 150.000 lei.

Brăila: 75 kg.-os buza 3%-kal) 44.000 lei, 57 kg.-os árpa (4 plus 2%-kal) 37.000 lei, 71—72 kg.-os rozs (4 plus 4%-kal) 35.000 lei, ideai száritott kukorica 35.000 lei, 41—42 kg.-os zab (4 plus 4%-kal) 43.500 lei, Victoria borsó 98.000 lei, takarmányborsó 75.000 lei, I-a bab 165.000 lei, napraforgómag 75.500 lei, lencse 130.000 lei, lennag 145 ezer lei.

Galati: 75 kg.-os buza (3%-kal) 44.000 lei, 58—59 kg.-os árpa (4 plus 2%-kal) 38.000 lei, 70 kg.-os rozs (4 plus 4%-kal) 36.500 lei, 40 kg.-os zab (6 plus 4%-kal) 43.000 lei, ideai kukorica 31.000 lei, I-a bab 170.000 lei, napraforgómag 75.000 lei, Victoria borsó 105.000 lei, takarmány borsó 75.000 lei, lennag 130.000 lei, kendermag 90.000 lei,

Constanta: 73 kg.-os buza (1%-kal) 44.500 lei, 58—57 kg.-os árpa (3 plus 2%-kal) 39.000 lei, —71 kg.-os rozs (2 plus 1%-kal) 40.000 lei, 41 kg.-os zab (6 plus 4%-kal) 41.000 lei, ideai kukorica 31.500 lei, napraforgómag 75.000 lei, Victoria borsó 100.000 lei, takarmányborsó 75.000 lei, N-ta repce 101.000 lei, Transilvania bab 147.000 lei

— Zavaros a „Hangya” Központ italmé engedélyei körül. Az arad megyei „Hangya” Szövetkezetektől több panasz érkezett, hogy az aradi pénzügyigazgatóság csak abban az esetben adja ki a már jóváhagyott italméresi engedélyeket a „Hangya” szövetkezeteknek, ha a szövetkezet etnikai román kimerőt alkalmas Megjegyzendő, hogy a szóbanforgó szövetkezetek italméresi engedélyei teljesen rendben vannak és megkapták a kereskedelmi és iparkam avizát is. Különös, hogy egyes tisztviselők ilyen módon törvényes alapot nélkülöző megtartásukkal szembehalazkudnak a kormány sebségi politikájával, mely a teljes megéri és megbékülés szellemét gyakorolja.

— Háziipari osztályt állít fel a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központja. A kolozsvári „Pitvar” Háziipari Szövetkezet a Gazdasági Hitelszövetkezetek Központjának alosztályává alakult, a magyar háziipari termékek értékesítésének további intézményes fenntartásának érdekében. Az általa forgalomba hozott háziipari termékeket továbbra is a „Pitvar” árujeggyel fogja márkázni, hogy a nagyközönség elismerje már ismert kiváló minőségű és eredeti háziipari népművészeti termékek garantált piacképességét biztosítsa. A központ háziipari osztálya nyilatkozatot is fog fenntartani Kolozsvárott, mely szintén a „Pitvar” embléma alatt folytatja tevékenységét.

A nagykereskedéssel foglalkozók figyelmémetlen megirtul, de szükségesnek tartjuk is felhívni a figyelmét azoknak a kereskedőknek akik nagybani kereskedéssel foglalkoztak eddig, tehát kereskedők részére adtak el az ut, hogy szükségleti cikkek nagybani kereskedésével csak nemzetgazdasági minisztérium engedélye alapján foglalkozni. Akiknek a bejegyzése tehát nem nagybani kereskedésre, azok elsősorban bejegetni kötelesek magukat erre az üzletágra és a bejegyzésnek a birtokában s az erről szóló irati igazolvány alapján kérni tartoznak a minisztériumtól a nagybani kereskedés engedélyezését, akik eddig is bejegyzés alapján nagyban való kereskedéssel foglalkoztak, régi joguk megerősítéséért csak keréjk a minisztériumtól, de ugyanakkor kereskedési kamara bizonyítványának csatolása mellett, amely igazolja eddigi jogosult nagykereskedői működésüket. A kamarák a miniszter felhívására hivatalból is jegyzéket állítanak össze a jegyzett nagybani kereskedőkről, ez azonban nem jár a megerősítésért beadott kérvényt. Erdekáll minden nagybani kereskedőnek, hogy megoldják a kamarai jegyzékbe való felvételéről és a kérvényét minél előbb benyújtsa a minisztériumhoz.

Jutalék a dohányjüvedéki tisztviselőknél. A nyílv beváltásánál a termelőnek jutó átvételi ár-összege kell tartani egy hányadot a dohányterjesztés javításának és a termelők támogatásának céljára. Ezekből a visszatartásokból eddig a bejegyzett hivatal tisztviselői 4 százalékot kaptak. Talán talék aránylagos csekélysege is oka volt a pénzügyminisztérium megállapítása szerint, hogy ezek visszatartások nem történtek meg rendszeresen a hűvekre visszamenő hátraleékok mutatkoznak, ez hátráltatja a termelés javítási célok megvalósítását. A pénzügyminisztérium most úgy intézkedik, hogy a tisztviselők jutalékát 15 százalékra emelje fel és feljogosította őket, hogy ezt a jutalmat mindjárt a bevételésként elszámolják és visszatartsák, s a monopóliumhivatalok így számoljanak a bevételéről. A visszatartott jutalékok számlájára felgyűlt összegekből 30 százalék a kincstáré és a fennmaradó bevételésként számlájára megy át, 70 százalék tisztviselőké, akik a behajtásban dolgoztak.

(=) Továbbra is élénk a kereslet a hánsági monopóliumra s különösen a lucerna és a hüvelyke iránt mutatkozik érdeklődés. Az üzleti forgalom javult. A piaci árak a következők: búza 75 és 430, ótengeri 400, újtengeri morzsolt 290-300, kása 320, új zab 350-400, muharmag 400, tökmag régi árú 950, káposztarepce 900, lencse 800, takarmányárpa 350, tavaszi árpa 450 lei százezer forint. Lóheremag 28 lei és lucernamag 40 lei önkint.

Egységes irányítás alatt állnak a magyar iskolaszövetkezetek. Mint köztudomásu, a közoktatási minisztérium kötelezővé tette minden elemi iskolában az iskolaszövetkezet felállítását, hogy a felnövekvő új nemzedék megismerkedhessenek a szövetkezeti gondolattal és a szövetkezetek gyakorlati vezetésével. A magyar felekezeti iskolák iskola-szövetkezeteinek ellenőrzésére és irányítására a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége a „Hangya” központtal karöltve közös iskolaszövetkezeti osztályt szervezett. Az iskolaszövetkezeti osztály egy szövetkezeti szaktanárt és több szövetkezeti ellenőrt alkalmazott, akik a szövetkezetek állandó látogatásával szükséges irányítás, illetve ellenőrzés feladatát fogják ellátni.

A vámbüntetések és pótvámok nem a vámhivatalt illetik. A vámbüntetések és az utólagosan kivett vámkülönbözeteket eddig a vámhivatalok kimutatásai alapján a pénzügyi hatóság behajtotta és az összegeket a vámszolgálat részére szolgáltatotta be. A pénzügyminiszter most úgy rendelkezett, hogy a vámhivatalok kimutatásai alapján behajtott ilyen összegek az általános állami pénzügyi elszámolás javára bevételezandók és a pénzügyigazgatóság a behajtott kimutatást visszakiadva csak értesíti a vámhivatalt, hogy az ez által kimutatott követelés milyen pénztári szám alatt folyt be. A vámhivatal a pénzügyigazgatóság ilyen értesítése alapján a behajtott összegeket a nyilvántartásból törli és leírja.

Rádió

KEDD, OKTÓBER 24.

Rádió Románia. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Filmzene hanglemezekről. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 13: Időjelzés, rádió műsor, sport- és egyéb közlemények. 13.10: A Stanescu zenekar déli hangversenye, Ioan Lucian énekzámával. 14: Hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. 14.40: Joutou Pavelescu énekel, G. Dendrinu zongorakísérettel. 15: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek, hirdetések. Rádió Románia. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Irodalmi és filmkronika. 19.17: Chopin, Brahms és Ravel lemezek. 19.35: Gordonnakhangverseny. 19.50: Hírek magyar nyelven. Rádió Románia és Radio Bucuresti: 20: Előadás. 20.15: Petru Munteanu énekel. 20.30: Fuvola és zongorahangverseny.

20.45: Hírek, sporesemények. 21: Részletek Heuberger Operabál című operettjéből. 22.30: Hírek. 22.50: Hanglemezek. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.
Budapest I. 7.45: Torna. Hírek. Hanglemezek. Útána: Étrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 1.10: Hanglemezek. 1.40: Hírek. 2.30: Szalonzene. 3.30: Hírek. 5.10: Asszonyok tanácsadója. 5.45: Hírek. 6: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 6.15: Csikos Jenő előadása. 6.45: Honvédezen. 7.40: Szilágyi Rózsa és Pally István beszélgetése. 8.15: Hírek. 8.25: Pertis Palli cigányzenekara. 9: „Hajnali találkozás”. Hangjáték 3 felvonásban. 10.10: Csóka Béla énekel. 10.40: Hírek. 11: Versenyművek két hegedűre és zongorára. 11.30: Táncclemezek. 12: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 1.05: Hírek.

SZERDA, OKTÓBER 25.

Rádió Románia. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Tánccok a 18, 19 és 20-ik századból hanglemezekről. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 13: Időjelzés, rádióműsor, sport- és egyéb közlemények. 13.10: A Motoi zenekar déli hangversenye. 14: Hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. 15: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek, hirdetések. Rádió Románia. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Művészeti kronika. 19.17: Wagner lemezek. 19.50: Hírek magyar nyelven. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 20: Előadás. 20.15: Az „Alhambra” zenekar játszik. 20.45: Hírek, sporteredmények. 21: A rádió esti hangversenye. 22: Valentina Cretoiu-Tassian énekel. 22.15: Táncclemezek. 22.30: Hírek. 22.50: Könnyű zene hanglemezekről. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.15: Gyermekdelélelt. 11.45: Felolvasás. 1.10: Balalajka zenekar. 1.40: Hírek. 2.30: Katona zene. 3.30: Hírek. 5.15: Diákkéltóra. 5.45: Hírek. 6: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 6.15: Bocskay Imre zongorák. 6.45: Ditró Mór előadása. 7.10: Cigányzene. 7.40: Küllügyi negyedóra. 8.15: Hírek. 8.30: Varázsfuvalka, dalmi két felvonásban. 9.50: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 11.45: Cigányzene. 12: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.45: Rác György dr. jogtörténeti csevegése. 8.30: Olasz nyelvtanítás. 9: Hírek magyar, szlovák és magyar-országi nyelven. 9.20 Szalonzene. 10.35: Időjárásjelentés. 10.40: Jazz-számok hanglemezeiről.

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Írta: K. D.

TIZENHATODIK FEJEZET

Amikor az óra éjfélét ütött

Abban a sötét pinceteremben, amelybe Omar Lilyant az ítélet végrehajtásáig zárták, csak az egyik sarokban derengett halvány, pislikáló viláosság. Egy szűk ablakon a holdsugár igitkezett a szobát a sötét oduba, de hiába.

A fiatal leány a hidegtől és félelemtől reszketelt, mint egy nagy kődarabon, a fiatal herceg pedig aint egy keirebe zárt országnál járt föl-alá. Gondolkozott és gondolatai mind erre a kérdésre szelődtek: hát nincs kiút, hát nincs lehetőség arra, hogy megmentse, kiszabadítsa innen ezt a nőt? Magára, a saját sorsára nem gondolt, az nem is jutott eszébe, azzal már régen leszámolt.

Sétájában hirtelen megállt Lilyan előtt, hosszasan emézte, azután melleje ült és kezeibe vette a kezét. Lilyan engedte, mert érezte, hogy minden simogatása tiszta szeretet és vigasztalás. Így ülték egymás mellett sokáig, anélkül, hogy egy szót is szóltak volna egymáshoz.

Es örökkévalóságnak tetszett minden hosszú, néma, gondoktól kínos perc...

Kintről egyhangú zaj szűrődött be időnként böszájuk. Az őrszem egyenletes, határozott lépéseit. — Nagyon, nagyon szomorú vagyok — törte meg a csendet Omar herceg hangja, amely annyira izgató volt, hogy alig lehetett megérteni az egyes szavakat.

— Szomorú vagyok — folytatta —, hogy nem tudtam segíteni magán, mert bármennyire is akartam és akárhogy is tettem meg mindent, ami csak módomban állott, még sem tudtam megkímélni és megszabadítani attól a sorstól, ami magára vár... Lilyan igazgatótt uralkodni magán, de hangja kétségbeesetten reszketett:

— Tehát úgy gondolja, hogy az a fenyegetés...

hogy az, amit kilátásba helyeztek számomra, az megtörténik, az elkerülhetetlen, okvetlen elkerülhetetlen...

Omar herceg nem válaszolt azonnal a kérdésre. Nem akarta kioltani a szíve mélyén táplált remény parányi szikráját, bármennyire is tudta, hogy minden reményének vége van már. Ismerte az apját az öreg radzsát, elég jól ahhoz, hogy letegen minden reményről. Kitérően felelt hát:

— Okvetlen? Ezt igazán nem mondhatom, bármennyire is siralmas jelenlegi helyzetünk, mert ki tudhatja a jövőt? Még sok minden történhetik...

Egy pillanatra ismét csend támadt, azután megint Lilyan kezdett beszélni:

— Az én hibám, én vagyok az oka annak, hogy ide juttattam magát... ha én nem lennék, ha én nem akadtam volna útjába, most nem lenne itt, ilyen körülmények között és boldogan élhetne tovább...

Megszoritotta a herceg kezét és a herceg visszaadta a kézzorjást. Azután Omar herceg megszólalt és hangjában oit csegett az öröm kétségbevonhatatlan remegése:

— Oh, higgye el, életemben nem voltam boldogabb, mint most és szívesen áldoznám fel életemet, ha tudnám, hogy ezzel megmenthetem, megszabadíthatom...

— Vajjon hány óra lehet — kérdezte később Lilyan remegő hangon, de azután mintegy erőt vett magán, legyintett — különben mindegy... ne is gondoljunk rá...

Alig fejezte be szavait, kulcs zörgött a nehéz vasajtó nyikorgó zárában és egy lámpa fénye villant meg a küszöbön. A szolgálattevő tiszt érkezett meg négy katonával.

— Itt az idő, kövessetek! — szólt rájuk.

Lilyan szédülten emelkedett fel helyéről. Ezek a szavak egy pillanat alatt elváltak titkos remény-ségének utolsó szálát is. Megtántorodott. A herceg melleje ugrott és támogatta. Az ő erős karjaitól átölelve hagyta el a börtönt a fegyveres katonák között.

Lilyan lehunyta szemét és haza gondolt. Ronald karjai között képzelte magát a kastély parkjában és... nem itt, nem itt... oh... hát mégis meg kell lennie, ilyen fiatalon és menthetetlenül...

Még sohasem látott, ismeretlen folyosókon haladtak tovább, lépcsőkön fel, lépcsőkön le, míg végre erősebb lett a viláosság és egy óriási terembe léptek be.

Omarnak erősen kellett fognia Lilyant, hogy a szerencsétlen leány össze ne essen.

A terem közepén posztóval bevont magas emelvény állott. A terem oldalán, egymás mellett apró ablakok nyíltak, velük szemben pedig egy ajtó, a mely nyitva állott és a parkba vezetett.

Az öreg radzsza a terem egyik szögletében ült tisztjeivel és kísérétével, az emelvényen egy csaknem meztelen hatalmas nubiai állott, nagy pallossal a kezében.

Az őrség a terembe érkezve, némán megállt, parancsra vártak. Ekkor a nubiai szólt meg öblös hangján, hogy visszahangzott az egész terem. A radzsza felé fordulva ezeket mondotta:

— Mohamed nemes fia, legbölcsebb a hercegek között, az idő elérkezett, az óra öt perc múlva üti az éjfélt.

A radzsza bólintott, felemelkedett helyéről és az elítéltekhez lépett. Megállt előttük, hosszasan, szóltanul végigmérté őket, azután hirtelen oldalt fordult és egy karjával az ajtó felé mutatott:

— Nézzetek ki... nézzétek a holdat, a holdfény csodálatos ragyogását, az egymás felé szerelmesen bólogató százados fák ezüstös leveleit... nézzétek meg egyszer az életet, amely számatokra néhány perc múlva elmúlik, semmit sem fogtok látni, semmit sem hallani és semmit sem fogtok érezni...

Lilyan ösztönyszerűleg kirövedezett az éjszaka-kába és olyan heves, vad vágy fogta el: élni, életben maradni, hogy már-már a radzsza lábai elé akarta vetni magát, hogy kegyelemért könyöröggön, hogy mindenbe beleegyezzen — de az utolsó pillanatban megállította Omar arca.

A herceg nemes férfiarcon egy izom sem rándult meg, olyan nyugodt, olyan szép és büszke volt, mintha nem törődne semmivel, mintha semmi különös nem történt volna.

Es ez megállította, megbénította a leányt is, aki így elszégyelte magát és elhatározta, hogy inkább ő is meghal, semhogy megalázza, odadobja magát ennek az embernek.

(Folytatjuk)

Az északi államok katonai helyzete

Csak Finn- és Svédországnak van számbavehető hadserege, Norvégia és Dánia csak milíciával rendelkezik

Szovjetország Eszt-, Lettországgal és Litvániaival szerződést kötött, hogy bizonyos pontokat megszállhasson, helyőrségeket tarthasson. 1939. szeptember elsejéig 1919. óta az orosz hadiflotta a Keleti-tengeren tulajdonképpen el volt zárva.

Az orosz hajóraj hadi főikötője Kronstadt. Ott állomásozik két elavult csatahajója, az 1901. években épült „Oktyabrszkaja Revolucija” és a „Marat”. Három 35—40.000 tonnás, 40,6 cm-es ágyúval felszerelt új hadihajó elkészítésén dolgoznak. A Keleti-tengeri flotta kötelékébe tartozik még 2 cirkáló, 1 aknarakó és 3 korszerű torpedó cirkáló, 12 elavult 1912—1917. években épült torpedóromboló, 13 modern torpedónaszád — ezek egy része az Eszaki Jegen-tengerben tartózkodik — és a nagyon erős, 72 egységből álló korszerű U-naszád flottilla; azonkívül nagyobb számu, többnyire elavult, különleges célokra szolgáló jármű.

Az oroszok máris megszállták a Balti-államok területén fekvő hadi kikötőket, támpontjaikat. Eszt földön Baltisportot (Paldiski), Osel (Saaremaa) és Dagó (Hiiumaa) szigetek erődítményeit. Lett földön Libaut (Liepaja), a régi orosz hadikikötőt.

Most már csak egy megerősített hadikikötő nincs orosz kézen: Helsinki. Ennek erődei azonban részben elavultak. A finn Aaland-szigetekért most folyik a diplomáciai harc.

Finnország határai alig 50 km-re húzódnak a volt orosz fővárostól, Leningrádtól. Finnország lát-szólag nem akarja Szovjet-Oroszország protektorátusát elfogadni, a Balti-államok mintájára.

A 382.000 négyzetkilométernyi területet 3 millió 850.000 ember lakja. Határa Szovjet-Oroszország felé, a Lagoda-tavat is beleszámítva, 1400 km. Az országban lévő, egymással részben összefüggő, kb. 63.000 tó és a nagy erdőségek egy esetleges védelmet igen megkönnyítenének. A finn nép különben is igen szabadságszerető, szabadságért véres harcok árán vívta ki, 1918—1919. években.

Sorkatonasága kb. 30.000 fő, 3 gyuloghadosztályra és 1 lovasdandárra tagozva. Különlegessége a honserető finn hadseregnek a kb. 142.967 főből álló önkéntes sereg (védő sereg) és a 90.000 nóből alakított „Lotta Swärd” alakulatok. Utóbbiak látják el az egészségügyi, élelmezési és részben a honi légvédelmi szolgálatot.

A finn hadsereg kicsiny, de jó, zömével az ország déli részében állomásozik. (1. hadosztály Helsinki, 2. Wiipuri (Wyborg), 3. Mikkel, lovasdandár: Lappenrenta. A finn hadsereg hadilétszáma 300.000 fő. Löveganyaguk, fegyverzetük részben francia, részben orosz mintájú.

Légi hadereje kb. 180 gép, 2500 fő legénység-gel. A léghárító és légvédelmi szolgálatot igen gondosan szervezték meg. Hadihajóira, akár hadserege, aránylag igen erős. Két 3900 tonnás partvédő páncélos „Ilmarinen”, „Vänämöine” korszerű, valamint azon számos torpedó-motorosnaszádból, aknarakó, aknakutatóból álló hajórajja.

Svédországot Suomival, ahogy fennül nevezik, számos kulturális, gazdasági kapcsolat fűzi össze. A nagy 449.000 km. kiterjedésű országban csak 6,249.000 lakos él. Az ország délnyugati részét a norvég határ mentén, katonailag kiirtették. A békehadisereg létszáma 14—57.000 fő közt mozog, az évszakok szerint. Négy hadosztályra és az Öland és Gotland szigeten lévő csapatokra tagozódik. (1. hadosztály Kristianstad, 2. Östernsund, 3. Sköföld, 4. Stockholm. A hadosztályok nem egyformák. A csapatok kiképzése igen magas fokon áll, felszerelésük, különösen tüzérségi anyaguk teljesen korszerű. A hadilétszám 400.000 fő. Azonkívül az önkéntesekből alakult hadsereg. A léghaderő teljesen korszerű. A 260 hadi- és 80 iskolagép német, francia és angol, valamint USA gyártmányok. A legénység száma 3000 fő.

A haditengerészet (kb. 100.000 tonna össztartalommal): részben elavult, főleg a partvédelem céljait szolgálja. A 8 drb. partvédő csatahajó 3360—7100 tonna közt mozog. A 2 cirkáló és 15 torpedóromboló, valamint a 16 U-naszád nagyjából teljesen korszerű.

Azonkívül nagyobbszámu, többnyire partvédelmi és különleges járművet találunk a svéd haditengerészet kötelékében.

A 322.000 négyzetkilométer nagyságu Norvégiában 2,900.000 lakos él. Hadserege milic-szerű. A katonák csak 84 napot szolgálnak. A hadsereg lélekszáma 18.000—30.000 fő közt ingadozik és 11 vegyesdandárra tagozódik. Légi hadereje 178 repülőgép, 300 fő. A gépek egyrésze már nem korszerű. Új gépeket rendelt Németországban. Norvégia kereskedelmi hajóinak száma igen nagy. (1956 különböző jármű, 4,614.000 tonna össztartalommal, a halász- és tankhajókat bele nem számítva). Az ország kereskedelmi flottája az összes államok közt az ötödik helyen áll. Ezt a nagy hajórajt aránylag igen kicsiny haditengerészet (25.000 tonna) védi, melynek hajóit is nagyrészt elavultak. (4 drb. 30—40 éves partvédő, a 3380—3465 tonna, 2 aknarakó, néhány elavult torpedónaszád, romboló és más kisebb egységek.)

Dániának 3,664.000 lakosa él az anyaország 43.000 négyzetkilométernyi területén. A hadsereg

legénysége csak 5 hónapi kiképzésben részesül. Létszám 4000—10.000 fő között ingadozik, 2. hadosztályra tagozódik. Egyik Wyborgban, a másikat Koppenhágában állomásozik, Bornholm-szigeten csak milic-csapatok vannak. Hadilétszáma 100.000 fő.

Légi hadereje 150 repülőgép, 800 fő. Hadiflottaja kereskedelmi tengerészetéhez viszonyítva gyenge, 2 elavult partvédő páncélos, 6 modern, 1 régi torpedónaszád, 10 U-naszád és néhány különleges járműből áll.

Az északi államok közül csak Finn- és Svédországnak van komolyan számbajelölhető korszerű hadserege. Norvégiának és Dániának milic-szerű hadserege — eltekintve az utóbbi országok geopolitikai helyzetétől — elsősorban csak az ország közvetlen védelménél játszhat szerepet.

Legújabb sport

Magyar-román válogatott mérkőzés tavasszal Budapesten

Azok a tárgyalások, amelyeknek keretében Gidófalvy Pál dr., az MLSz. kormánybiztos dicsőrelv emlékeztet meg a román csapat értékeitől, más határozottabb eredményt is hoztak. A magyar labdarúgószövetség miniszteri biztosa ajánlatot tett egy román-magyar mérkőzésnek a jövő év tavaszán Budapesten való lejátszására. A mérkőzés napját a karácsony előtt összehívandó értekezleten határozzák meg, amikor szóba kerül a KK újra való feltámasztása kor kérdése. Ennek résztvevői Románia, Magyarország, Jugoszlávia és Olaszország lennének. A tervezet szerint abban az esetben is megrendezik a KK mérkőzéseket, ha azokon Olaszország nem indítaná csapatát. Gidófalvy dr. ajánlatot tett ezenkívül új Európa Kupa mérkőzésekre is, amelyet a semleges államok csapatai bonyolítanak le. (Rador.)

Iskolaközi vívóversenyek Temesvárott

A temesvári Electrica sportegylet vívószakosztálya, amelynek eddigi működése jelentősen hozzájárult a temesvári vívósport fejlődéséhez, október 25. és 26. napján megrendezi a temesvári középiskolák vívóbajnoki versenyt, amelyen a temesvári középiskolák legjobb tőr és kardvívói kerülnek szembe egymással. Az egyes versenyszámok első helyezettjei között három-három díjat osztanak szét. A zsűri elnöke Tatu Mihai, tagjai pedig a kitűnő szeniorvívók, Szende István, Szabó Antal Erdélyi, Gáll és Hecceg István lesznek. A törvívást október 25-én délután öt órai kezdettel bonyolítják le, a kardvívást pedig október 26-án délután öt órai kezdődik. A versenynek színhelye a Diaconovici Loga liceum tornaterme lesz.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: Álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közzélhető, minden más rovattal szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cárta 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La hovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nogrády-trafik, (Corso mellett) — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgoczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—18.

Állást keres

Mosást, vasalást házakban, lelkiismeretesen vállal tiszta asszony (ügy-szintén otthoni mosást is). Kovács, III., Wilhelm Mühle-u. 10. 1243

Házmasternek állást keres fiatal házaspár. A férfi lakatos, víz- és villanyszerelő. Klein Rudolf Llyod palota III. emelet. 1487

Lakás

Egyszobás lakás, fürdőszobával november 1-re kerestetik. Címeket „Csendes lakó” jellegre a kijárási kérék. 1456

Adas-velet

Ruhaszekrény és kihúzható ebédlő sztal eladó. IV., Str. Bolinteanu 4 szám. 1875

Komplett fehér háló sürgősen olcsón eladó. Megtekinthető délelőtt 8—10-ig és délután 1—4-ig I., Str. George-he Lazar 8. Weiner. 1842

Halló!

A legújabb esemény a **tartóshullámban** készülék és áram nélkül

Várórinél

IV., Bul. Berthelot 5., a zárdá mellett.

Különféle

Képviselőt keres Bucuresti területére agilis, jó összeköttetésekkel rendelkező fiatalembert, aki perfekt a román, magyar és német nyelvben. Cím a kiadóban. 1866

Modern zománcozott, csempével kirakott és fekete takaréktűzhelyek olcsón és garantált minőségben kaphatók a készítőnél. Nikkelezést vállalok!

Faragó Stefan

Temesvár, IV., Iancu Vacarescu 8.

Florária
RIVIERA
virágüzlet

prop. **Isabela Szatmári** tulajdonos

Belvárosi Telefon 25—56.
Különféle virágokkal felszerelve,
elfogad rendeléseket
Halottak napjára